

hemvarnet⁰⁰ 1 2002

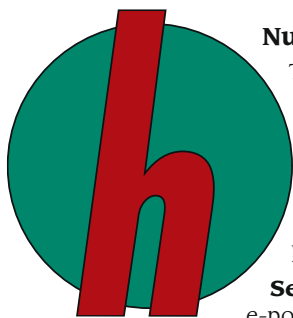
A woman in a Swedish military band uniform, wearing a black cap with a blue band and a dark jacket with red epaulettes, is playing a large brass instrument, likely a tuba. She is looking towards the camera with a slight smile. In the background, there are other people, including an older man in a white shirt and glasses, and a man in a white t-shirt and dark pants, suggesting a public event or parade.

**Glenn Millers
musik höjde
stridsmoralen**

**Pengabrist
avskräcker
inte musik**

Budgeten blev en rysare

**Behärska vapnet eller lämna in det
08or tränar stadsstrid i Dalarna**

Nummer 1 februari 2002, årgång 62

Tidskrift för allmänna hemvärdet och driftvärdet.

Redaktion: Lidingövägen 28, Stockholm, tel 08-788 7500, fax 08-664 5790. Postadress: Tidskriften Hemvärnet, 107 85 Stockholm.

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Ulf Ivarsson, tel 08-788 9738, e-post: hvtidningen@swipnet.se

Sekretariat: Pia-Lena Jansson, tel 08-788 97 15, e-post: pia-lena.jansson@pub.mil.se

Annonser: Irmér Media AB, Antennvägen 10, 135 48 Tyresö, tel 08-742 1008, fax 742 1009, e-post: irmer.media@telia.com

Grafisk form: PH Media, e-post: grafiskform@mac.com

TS-kontrollerad upplaga 2000: 83 000 ex.

Tryck: Color Print Dalarna, 2002.

Prenumerationspris: 150 kr. Postgiro: 456 177-5. Bankgiro: 726-9764.

Manus och annonsstopp: nr 2: februari (utges april); nr 3: 29 april (utges 7 juni); nr 4: 19 augusti (utges 20 september).

För insänt men ej beställt material ansvaras inte. Skicka inte stora dokument med e-post (till exempel bilder) utan att först ha talat med redaktionen. Författarna till insända artiklar förutsätts godkänna att texterna och bilderna läggs ut på tidningens hemsida.

I detta nummer

- 3** Hv-nytt Budgeten blev en rysare
- 4** Reportage Göran krigar med gitarren
- 6** Hv-nytt Staben svetts med framtidsutredningen
- 7** Hv-nytt Behärska vapnet eller lämna in det
- 8** Reportage Sydligaste hemvärdet tar nya grepp
- 10** Samhällsstöd Hemvärdet vässar personsöket
- 11** Samhällsstöd Amerikansk sökmetod livräddar
- 12** Musik Glenn Millers musik höjde stridsmoralen
- 14** Utbildning Unga vill ha hårda hv-övningar
- 16** Utbildning 08-or tränar stadsstrid i Dalarna
- 18** Porträtt Hv-chef 1940 och fortfarande aktiv
- 20** Landet runt Stridskurs är bra för ledarskapet
- 22** HV-nytt Rikshemvärnsavdelningen informerar
- 23** Gästkrönika Förändra, tänka nytt och våga
- 24** Musik Hv-musiken håller i gång trots sparlåga
- 27** HBR-nytt Cheflöst bättre än dålig ledare
- 28** Debatt Finns det en framtid efter 200-båtarna?
- 31** Debatt Ett streck gör ingen barnsoldat

Mer debatt på vår hemsida www.hemvarnet.mil.se

Omslagsbild: Emma Sundin i Borlänge hemvärnsmusikkår. Foto: Ulf Ivarsson

ledaren

Slå vakt om folkrätten!

Uppslutningen kring USAs aktioner mot terroristnätverket i Afghanistan var massiv men det har lyckligtvis inte hindrat att både enskilda folkrättsexperten, människorättsorganisationer, ledarskribenter i både borgerliga och socialdemokratiska tidningar, svenska regeringen och tungviktare som EUs talesman Javier Solana reagerar på hanteringen av de fångar som förts till den amerikanska basen på Kuba.

Det är befriande att världsupinionen är så på sin vakt mot brott mot tredje Genève-konventionen, som föreskriver hur krigsfångar ska tas om hand. Om USAs märkliga definition av den här gruppen som "icke krigsfångar", placeringen av dem i burar och uppgiften om att de ska ställas inför en militärdomstol accepteras av världssamfundet skulle det innebära ett stort bakslag för principerna om human behandling av krigsfångar och att dessa har rätt till opartisk prövning av sina eventuella brott.

Folkrättens regler och internationella konventioner ger visserligen ingen säkert skydd för vare sig soldater eller civila i krig, långt därifrån, men är ändå oerhörda landvinningar i förhållande till det barbari som rått genom århundradena.

Tack vare Röda Korsets inspektioner och registrering av fångar har många tragedier kunnat undvikas, även om regimerna alltför ofta inte tillåtit besök som hade gjort det möjligt att förhindra övergrepp. I sen tid kommer man osökt att tänka på de fruktansvärda afrikanska stamkrigen.

Det vore därför förödande om en krigförande part tillåts hitta på egna begrepp – i det här fallet "illegala kombattanter" – för att kringgå reglerna.

Följaktligen gäller nu att slå vakt om detta visserligen bräckliga, men viktiga instrument vi har för att upprätthålla den internationella rättsordningen och inte, som faktiskt framförts i den svenska debatten, se folkrätten som något man lätt ändrar på vid behov.

I hemvärdet ges utbildning i folkrätt och på HvSS kurs i krishantering har jag själv glädjande nog bevitnat vilka goda kunskaper deltagarna har och med vilket allvar de under realistiska övningar agerar i konventionernas anda.

Ulf Ivarsson,
chefredaktör

Att samla all personal till bataljonsövningar är ett sätt att tackla en minskad ekonomisk ram. Här Södra Kronobergs hvbataljon. Foto: Anders Kämpe

Budgeten blev en rysare

Försvarsmakten har inte råd att ge förbanden allt som står på önskelistorna, men hemvärdet klarar sig relativt helskinnat ur budgetprocessen.

Totalt skiljer det en miljard kronor mellan vad som äskats av förbanden och den kaka som finns att dela på. Anpassningen går till så att materiel- och underhållskostnader minskas med 350 miljoner kronor, utbildning och övningar med 300 miljoner kronor.

Ovanpå detta ska förbanden spara ytterligare 300 miljoner kronor genom att nagelfara alla kostnader. Det betyder fortsatta restriktioner för inköp, resor, övertid, inhyrning av civila fordon och nyanställningar.

Banta mer

För hemvärdets del blev budgetprocessen för 2002 en riktig rysare. Omedelbart före jul var budet till militärdistriktet att banta sina kostnader med 40 miljoner kronor, alltså mer än förra årets reduktion på 32 miljoner kronor, som ju ledde till inställda öv-

ningar och kurser och ett ramaskri från rörelsen.

Men MD-organisationen landar på betydligt lindrigare 20 miljoner kronor minus. Rikshemvärnsavdelningen lyckades visa att man inte kan gå lägre utan att tulla för mycket på kärnverksamheten. I dialogen rättade man också till den obalans som rått mellan militärdistriktet och som inneburit ett sämre övningsutbud i syd.

På den nivå som nu gäller räcker pengarna till ett övningsutbud om 40 timmar för meniga hemvärnssoldater och 60 för befäl. Varje militärdistrikt har full frihet att välja hur resurserna ska användas och därför kan det uppstå vissa regionala skillnader.

Slå ihop övningar

Med en snävare ram blir det nödvändigt att effektivisera verksamheten. Idéer som övervägs för att göra kronan till hemvärdet mer värd är:

- Genom att slå ihop många små övningar till några få större minskar kostnaderna utan att kvaliteten blir lägre.

- En annan metod att få

ned driftkostnader som diskuteras med underhållsregementena (FMLog) är att utbildningsförbanden och hemvärdet samutnyttjar terrängbilarna.

De värnpliktiga kör i veckorna, hemvärdet på helgerna. Driften av beredskapsplutonernas terrängbilar kostar idag drygt 20 miljoner kronor men skulle på detta sätt kunna bli avsevärt billigare.

- I södra militärområdet provas en ny form för grundläggande utbildning, som spridd över hela landet skulle kunna ge rationaliseringsvinster (se artikel på annan plats).

Ger inga lättnader

Sammanläggningen av mindre förråd till bataljonsförråd väntas fullt genomförd kunna ta hem 35 miljoner kronor per år, men ger inga märkbara lättnader under 2002.

Utslaget på de 29 militärdistriktsgrupperna är reduktionen mindre än en miljon kronor. Det kan tyckas lite på en omsättning av i genomsnitt 30 miljoner kronor. Verkligheten är emellertid att bara 18 procent av kostnaderna går att på-

verka, resten är bundet i löner, lokaler och annat som hänger samman med olika avtal. Följden är att neddragningen ändå får följer för planeringen av övningar och utbildning.

Ramen inte dålig

Centralt händer följande: Rikshemvärnsavdelningen måste gå runt på drygt sex miljoner kronor mot tidigare nio. Rekrytering och information få klara sig på halva slanten. Kostnaderna för rikshemvärnsrådets möten pressas. Denna tidning får existera med mindre prenumerationsstöd från Försvarsmakten och blir mer beroende av annonsmarknaden.

Inspektionerna återupptas emellertid och arbetet med utredningen hemvärdet efter 2004 fullföljs.

- Ramen är inte alls dålig i ett helhetsperspektiv, det här är så bra det kan bli för hemvärdet, säger rikshemvärnschefen Mats Wellf. Han hävdar att det inte längre är meningsfullt att jämföra med tidigare år.

- Det är ett chefsansvar att göra något bra av de medel vi får och se framåt.

Ulf Ivarsson

Göran Wiberg, fältartist i Mjölby hemvärnsbataljon, med ett av sina mjuka vapen i stående färdigställning.

Göran krigar med gitarren

Mjölby bataljon har egen fältartist, Göran Wiberg, musiklärare och trubadur.

Text & Foto: Göran Lindquist

Många av både Sveriges och världens toppartister har uppgifter i krig. De ska underhålla trötta och plågade män och kvinnor.

Vi ser det som självklart. Men hur är det egentligen ordnat för hemvärnssoldaternas behov av avkoppling? Finns det någon "mjuk beredskap" i Hemvärnet? Svaret är ja – åtminstone i östgötska Mjölby!

Musik som personalvård

I Mjölby hemvärnsbataljon finns Göran Wiberg, hemvärnssoldat sedan sex år. Men han är inte bara krigare – han är musiklärare också. Men bäst trivs denne gitarrspecialist när han får jobba inför publik.

Det hade varit enklare att kalla honom trubadur, men hur passar det när hans repertoar omfattar allt från Bellman till Beatles, från 1700-tal till 1900-tal?

– Jag spelar och sjunger nästan alla stilar. Men får jag själv välja blir det Creedence och Beatles, säger Göran och tar några härligt klangrena ackord på sin vackra gitarr.

Hemvärnet som nätverk

Varför blev musikanten soldat? Jo, när Göran kom som nyinflyttad till Mjölby för sex år sedan hade han behov av att bygga upp ett nytt nätverk. Han valde gemenskapen i Mjölby hemvärnskompani.

– Det fungerade jättebra, säger Göran, men på något sätt har min syn på att krypa i diken ändrats med tiden. Nu var jag nära att lämna hemvärnet, men så började vi resonera om andra uppgifter och det ändrade min inställning. Nu kommer jag, i varje fall i fredstid, att göra det jag är allra bäst på.

– Givetvis har jag kvar min ordinarie krigsbefattning i kompaniet, men lite inofficiellt ska jag verka som ba-

taljonsfältartist. Det ska bli riktigt kul att få göra något som jag vet värdesätts högt både ute i den så kallade busken och vid andra tillfällen.

Trivsel och uppmärksamhet

Göran Wiberg kommer att bli en eftertraktad resurs. Tänk er en tältföreläsning med en trubadur som underhåller till kvällsfikat. Eller en hemvärnsstämma.

För att inte tala om den fantastiska effekten av att Göran i full stridsmundering spelar 80-talsrock vid publika rekryteringsaktiviteter.

Visst var det bra om det fanns en organisationskloss för bataljonsartist, men så är det inte i TOM, taktisk och organisatorisk målsättning för hemvärnet.

Å andra sidan minns jag fortfarande vad det stod i gamla tiders soldatinstruktion: "Underlåtenhet att handla ligger soldat mer till last än misslag i fråga om val av medel."

Med andra ord gällde det att fatta rätt beslut när en tillgång som Göran Wiberg höll på att gå förlorad. Nu finns han kvar. Till glädje för många.

ÖB ger hemvärnet central roll

Av de nationella skyddsstyrkorna övas bara hemvärnet, resten läggs i malpåse.

Några större överraskningar väntas inte när ÖB den 1 mars talar om för regeringen hur han vill ha de nationella skyddsstyrkorna, NS. I fredstid kommer hemvärnet ensamt att hålla ställningarna. Inga andra NS-förband sätts upp. Först om Sverige hotas militärt och regeringen beslutar om återtagning kallas värnpliktiga som avrustat från brigaderna in och utbildas.

I väntan på en dylik uppladdning övas på sin höjd befälen. Stadd på krigsfot omfattar hela NS-organisationen MD-staber med 29 militärdistriktsgupper, 170 hvbataljoner och därtill 30.000 man fördelade på markstridsbataljoner, två norrlandsjägarbataljoner, två marina basskyddsbataljoner och ytterligare några smärre förband.

Tyngre beväpnade

I mångt och mycket har hemvärnet och markstridsbataljonerna samma uppgifter, men de senare utrustas för större ut hållighet och är tyngre beväpnade än hemvärnet. En annan viktig skillnad är att de har ledningsresurser och utbildning som gör att soldaterna kan strida i hela bataljoner.

Någon blandning eller utbytarbarhet mellan hemvärn och övriga NS-styrkor, som föreslogs i Paul Degerlunds utredning från våren 2001 blir det inte.

Skyddsstyrkorna är inte avsedda för att slå fienden utan för att backa upp och avlasta anfallsförbanden genom att ytövervaka, skydda infrastruktur och hålla terräng.

Utredaren, Göran Lindqvist, hade tänkt sig att hemvärnets beredskapsplutoner skulle kunna passa direkt in i bataljonernas ytövervakningskompanier, men detta är inte så intressant, om dessa är ständigt hemförlovade fram till krigsutbrottet.

Tusentals fler värnpliktiga som utbildas för hemvärnet plus splitterskyddade fordon och fler stadsskytteförband som Paul Degerlund ville ha blir heller inget av. Den notan går på 300 miljoner kronor, en kostnad som högkvarteret inte vill höra talas om.

Inom överskådlig tid anses hotbilden vara så svag att försvarets små men modernaste förband, de operativa insatsstyrkorna, kan ta hand om begränsade fientliga operationer medan hemvärnet skyddar mot sabotage – resten av NS kan ligga i malpåse.

– Vi måste komma ihåg att försvarets spjutspets är de stående och snabbmobiliserade förbanden inom armén, flygvapnet och marinen. De nationella skyddsstyrkorna är inte avsedda för att slå fienden utan

för att backa upp och avlasta anfallsförbanden genom att ytövervaka, skydda infrastruktur och hålla terräng, säger överstelöjtnant Claes-Göran Ekhall på krigsorganisationsledningen.

Blir arvtagare

Hemvärnet blir alltså i fred och låga konfliktnivåer samma sak som nationella skyddsstyrkor och i krig arvtagare till lokalförsvaret. För att kunna sätta in utvalda hvförband vid svåra påfrestningar på samhället krävs att bestämmelserna för Försvarsmaktens beredskap och hemvärnsförordningen omformuleras. En ny typ av avtal med soldaterna och deras arbetsgivare måste skrivas, kontraktstiden förlängas och ersättningen höjas.

I krig gör hemvärnet vad förbanden alltid utbildats för och utvecklas mot ytövervakning för att i en förhandssituation kunna rapportera om till exempel nervgasattacker, brosprängningar och flyktingströmmar eller leda in eld från flyg eller artilleri.

Ulf Ivarsson

Vårt att lägga på minnet:

”Det militära försvaret ska kunna försvara Sverige mot väpnat angrepp var det än kommer ifrån. Hela Sverige ska kunna försvaras”. ”Kompetensen att genomföra väpnad strid är grundläggande för det militära försvaret ...”

(Förordningen 2000:555 med instruktion för Försvarsmakten)

Regeringen vill ha mer

detaljerad statistik över de frivilliga i försvaret och begär uppgifter om den personal i frivilligorganisationerna som är krigsplacerade i Försvarsmakten. Regeringen vill veta hur många de är och vilka organisationer de tillhör samt även antalet nya avtal.

Epoken med beredskaps-

lager är slut. Senast den 30 juni 2002 ska de sista 30 år sålda har regeringen bestämt – förutsatt att det finns en marknad för dem.

Den centrala ledningen i

Försvarsmakten ska minska från 725 officerare till 425. I samband med den så kallade ominriktningen gjorde man sig av med 3000.

Den minskning som ska utredas frigör 150 miljoner kronor som behövs till övningar. I år blir det ingen stor slutövning i stil med ”Snöstorm”, enbart ett mindre deltagande i en Nato-övning i Polen.

De centrala trycksaker

som finns för rekrytering och information lagras och distribueras av FM LOG och dess Bok- och Blankettförråd i Sundbyberg.

MD-grupperna vet vad som finns, och hemvärnsförbandens rekryterare och infobefäl beställer via MD-grupp eller lokalt bokförråd. Den senast producerade affischen visar hemvärnets alla avtalsorganisationer – Även vi är med i Hemvärnet! Finns i två format, 70x100 cm samt A 4.

Förhatliga I-priset avskaffas

Slås kompaniförråden ihop Still bataljonsförråd sparas teoretiskt 35 miljoner kronor. Det har utredningen om hemvärnsförråden kommit fram till efter en slutlig genomräkning.

Besparingen för Försvarsmakten blir dock lägre, 25 miljoner kronor, eftersom nya kostnader uppstår inom Försvarsmaktens Logistik (fd underhållsregementena).

Det faktum att 28 hemvärns-

bataljoner redan har centrala förråd minskar den möjliga besparingen med ytterligare sex miljoner kronor.

Efter remissbehandling föreslås att ansvaret för hemvärnets materiel läggs på militärdistrikten och inte på Försvarsmaktens logistik, som ursprungligen var tänkt. Hemvärnscheferna blir av med sitt ansvar för förråden.

Utredningen tror inte att enbart tid och intresse räcker för

att vårda den nya materielen utan att FMLog måste hjälpa till. Endast ett fåtal militärdistriktsgupper har tekniska officerare.

Det förhatliga schablonmässiga så kallade I-priset, som gör fordon, båtar och annat dyra i förhållande till den tid de används och i jämförelse med GU-förbanden, bör avskaffas. Istället ska FMLog ge offert på faktiska underhållskostnader.

Staben svettas med framtidsutredningen

Hanteringen av utredningen hemvärnet efter 2004 blir ett prov på disciplinen i stabssarbetet men också på hur demokratin fungerar i hemvärnet.

En del av rikshemvärnsavdelningens vanliga uppgifter måste läggas åt sidan i vår för att staben ska bli klar med utredningen om hemvärnets framtid i rimlig tid.

Veckan 4–8 mars är preliminärt avsatt för att läsa och sammanställa remissvar från militärdistrikten. Vecka 12 träffar representanter för militärdistrikten och eventuellt en MD-grupp per distrikt stabens specialister för att stämman av förslagen. Målet är att ha ett reviderat underlag klart den 20 april, men det kan bli både förr eller senare beroende på kvalitén på materialet från de olika täterna.

Därefter vidtar en förankringsfas, då referensgruppen och högkvarteret ska ta övertygas om slutsatserna innan en ny, betydligt mer detaljerad remiss sänds ut i maj med begäran om svar till den 1 september.

Samstämmiga

Ett viktigt datum i sammanhanget är den 1 mars, då utredningen om de nationella skyddsstyrkorna, NS, ska dras för ÖB. Utfallet av NS-utredningen har avgörande betydelse för vilka uppgifter hemvärnet ska lösa i framtiden. På den punkten måste de båda utredningarna vara samstämmiga när det är dags för ÖB att redovisa sitt beslut till regeringen.

Framtidsstudien är varken mer eller mindre än en total genomlysning av hemvärnet. Allt skärskådas – uppgifter, utbildning, organisation, reservofficerarnas status, ersättningar, materiel, personalförsörjning, medinflytande, musik och rekrytering.

Ett utkast till avvägning mellan förmåga och utbildningstid, som utredningen tagit fram. Illustration: Lennart Ekstrand

De stora förändringarna slår igenom först från 2004 och framåt, möjligen med ett undantag: trycket är starkt för att införa nya ersättningsformer och -nivåer redan tidigare. Hela organisationen ropar på nya bestämmelser och särskilt beredskapsplutonerna, vars personal tjänstgör i snitt 80 timmar men får betalt för 20.

Underlag lämnas

Så snart utredningen ger klara indikationer på vartåt det pe-

kar lämnas underlag till de ekonomiska och andra styrdokument Försvarsmakten använder sig av. Syftet är att inte tappa bort de 100 miljoner kronor som behövs för omställningen av hemvärnet.

Det är viktigt att komma in tidigt i denna rullande planering och risken finns att det kan bli svårt att hinna vänta in reaktionerna från hemvärnsleden. I mitten av januari hade debatten knappt kommit igång och det började redan bli tid

för staben att fila på den handling som kallas direktiv för uppdragsförslag för 2003.

Kommer till tals

För även om det är en expertutredning har rikshemvärnschefen förväntningar på att rörelsen kommer till tals. Till militärdistriktens svar är det meningen att synpunkterna från MD-grupperna ska bifogas ograverade. Via MD-grupperna har hemvärnsfolket alltså en kanal in i utredningen.

En annan är genom den arbetsgrupp som tinget i november beslöt att rikshemvärnsrådet ska tillsätta för att bevaka ersättningsfrågorna. Namnen blev inte klara förrän efter denna tidnings pressläggning.

Rikshemvärnsrådet har dock sedan tidigare sin egen man, Sture Larsson, Göteborg, i utredningen.

Ytterligare ett sätt att påverka är genom insändare till denna tidning – även till nätupplagan av läsarnas forum, som vid behov uppdateras dagligen (www.hemvarnet.mil.se)

Ulf Ivarsson

Smärtfri planering i Västerås

Västerås bataljonen, 482 Hv-bataljonen, har fastställt övningskalendern för år 2002. Samlade var bataljonstabens, representanter för de fyra kompanierna samt FRO.

Det var tredje året som man träffades under liknande former vilket gör att planeringen numera går ganska smärtfritt.

Både staben och kompanierna håller interna överläggningar innan mötet och det stora jobbet går sedan ut på att hitta och samsas om lämpliga övningsdagar i de fall där flera enheter ska samarbeta.

Det gäller givetvis även att kunna motivera behovet av enskilda övningar för att dessa ska godkännas av Västman-

landsgruppens utbildningsbefäl kapten Kenneth Holgersson.

Nytt för i år var att man kunde låna lokaler från ett företag i databranschen och utnyttja ett befintligt datanätverk där alla hade kontakt med varandra vilket gjorde att arbetet gick synnerligen smidigt.

Temat för nästa års utbildning är samarbete och samordning, vilket verkligen anammades av deltagarna, kompanierna kommer till stor del att samarbeta både när det gäller övningar respektive PEK-skjutningar.

Med anledning av detta kan man redan nu dra slutsatsen att en hel del pengar kommer att

sparas när det gäller hyreskostnader för skjutbanor, skjutfält och instruktörer.

Nytt för i år var också att alla arbetade med samma grundmall vilket gjorde sammanställningen vid Västmanlandsgruppen betydligt enklare än tidigare år. Som ett resultat av detta kunde programmen postas till hemvärns- och avtalspersonalen redan under påföljande vecka.

Nu väntar vi alla med spänning på nästa utbildningsår som trots att det är spartider kommer att ge oss ett synnerligen skiftande övningsprogram med bland annat generalsinspektion under våren.

Text: Torsten Wallenius / C 4822

Behärska vapnet eller lämna in

Du måste visa att du kan ditt vapen. Annars får du antingen lämna in det eller gå ur. Från och med i år gäller minimikrav på hemvärnssoldaterna i södra militärdistriktet.

En gång om året kontrolleras att soldaterna har grundläggande kunskaper och färdigheter på en särskild utbildningsdag. Deltagarna går runt mellan minst tre stationer där, som det heter, utbildande prov genomförs.

– En del kanske inte vågar komma på övningarna för att de är skräja för sina dåliga kunskaper. Nu får de repetera handgrepp och säkerhetsbestämmelser med hjälp av sina egna befäl som fungerar alldeles utmärkt som instruktörer. Det hela avslutas med ett enkelt test, men vi betonar utbildningen, inte provet, säger löjtnant Matts Stensson på Hallandsgruppen.

Uppskattat

Det var inom Hallandsgruppen som idén till denna "Basic-utbildning" kläcktes.

– Det visar sig att en del kunde vara mycket mer hemma på sitt vapen. Vi ville säkerställa att alla har baskunskaper så att de är behöriga att förvara vapnet i bo-

Södra militärdistriktet kvalitetssäkrar sina hemvärnssoldater med tonvikt på vapenkunnandet. Foto: Anders Kämpe

staden, säger Matts Stensson.

Under 2001 gjordes försök med Basic i mindre skala. Alla som var med fick fylla i en utvärdering.

– Bland hemvärnsmännen är detta väldigt uppskattat, berättar Matts Stensson.

Vapentjänsten omfattar ett teoriprov med 12 (ak-skyttar) respektive nio frågor (kpist-skyttar) om säkerhetsbestämmelserna. Man måste ha alla rätt för att vara godkänd. Sedan kollas ladda och patron ur och en enkel skjutning i tre moment genomförs.

De som har ak 4 får öva att sätta i och ta ur patronlängslås.

– Det kan tyckas enkelt, men vi har haft 15–20 fall av lås som fastnat i patronlåget och

kan ge en del tips som minskar risken, säger Matts Stensson.

Lägger tryckförband

Även i sjukvårdsmomentet är bataljonernas egna sjukvårdare instruktörer. Åtgärder som tryckförband, förebygga cirkulationssvikt, fria luftvägar, inblåsning och framstupa sidoläge ingår.

Förutom vapentjänst och sjukvård tränas skydd mot kemiska stridsmedel. I år blir det en snabbrepetition av hur man använder masken med kringutrustning samt täthetsprov.

– Varje bataljonsstab har en utbildad NBC-instruktör. De repeterar sex heldagar om året och är bra uppdaterade, berättar

Matts Stensson.

Avtalspersonalen kan om de så vill välja en egen "avtalsdag". De startar i lag, sammanstatta av deltagare ur de olika organisationerna. Vid vissa stationer löser gruppen uppgifter som har med olika tjänstegrener att göra.

Lämna in

Den som inte kommer till Basic-dagen eller misslyckas får efter samtal med kompanichefen lämna in vapnet, ingå i föbandsreserven eller gå ur. Det är svårt att skylla på tidsbrist. Man har åtminstone tre tider att välja på.

Alla hemvärnsmän i Halland kommer att gå igenom Basic i år och resultaten dokumenteras. MD Syd vill ha en särskild "användbarhetskod" för Basic i pliktverkets databas Plis.

Oberoende av initiativet i MD Syd har någon form av obligatoriska grundkrav sedan en tid också diskuterats i rikshemvärnsavdelningen och i utredningen "hemvärdet efter 2004".

– Vi tror på en modell som liknar den i MD Syd. Mest prioriterat är säkerheten kring vapenhanteringen, säger överserielöjtnant Lennart Ekstrand, rikshemvärnsavdelningen.

Ulf Ivarsson

Slagfältet flyttas till cyberrymden

Framtidens krig kommer i lika stor utsträckning att föras i media och mot datorer som på fältet. Detta var ett av de ämnen som Hans Dahlquist, chef för IT-säkerhetsavdelningen vid militära underättelsetjänsten, tog upp under ett föredrag arrangerat av hemvärnsbataljon nord. Denna nya krigföring har vi redan sett prov på under efterdyningarna av händelserna i New York den 11 september.

Media har spelat en avgörande roll för hur situationen upp-

fattats. En stor del av oron världen över för mjältbrandsattentat kan i vissa fall spåras direkt till media.

Efter andra världskriget har slagfältet kommit att sprida sig även till IT-området (det som ibland kallas för "cyberspace") där striden förs med virus, intrång i datorer och över internet. Att man därför redan från början måste satsa på datorernas säkerhet var någonting som Hans Dahlquist tryckte på. Det finns flera sätt att skydda sin dator, bland annat via vi-

ruskskydd och med en produkt som kallas för brandvägg.

Dessa nya slagfält reser även ett flertal frågor om vilka objekt som skall bevakas i framtiden. Är det fortfarande broar och ordinare skyddsobjekt som har högsta prioritet, eller är det IT-verksamhetens olika komponenter som servrar och länkar? Att medierna utgör viktiga skyddsobjekt har man vetat om länge men i och med det nya snabba informationsflödet blir det om möjligt ännu viktigare.

Agneta Cedervall

Inspektioner

Årets inspektioner äger rum enligt följande: 5–7 april Västmanlandsgruppen, 19–21 april Livgardesgruppen, 24–26 maj Upplandsgruppen, 20–22 sept, Skaraborgsgruppen, 25–27 okt, Älvsborgsgruppen och 15–17 nov Hallandsgruppen.

Under 2003 inspekteras Blekingegruppen, Göteborgsgruppen, Bohus-Dalsgruppen, Södertörnsgruppen, Livregementets grenadjärgrupp och Värmlandsgruppen i nämnd ordning.

Hela staben samlad för första gången. Det är en decemberväll i hemvärnsgården i Trelleborg och befälarna har kommit för att diskutera utbildningsåret 2002.

Sydligaste hemvärnet

Text & foto: Ulf Ivarsson

Trelleborgarna bygger sin hemvärnsbataljon med nya grepp för att behålla personal och kugga in i samhällets beredskap.

I spetsen för omdaningarna står Axel Welin och hans stab. Axel är reservofficeren som 1995 övertalades av sin krigsförbandschef att ansluta sig till hemvärnet med orden: Du behöver bara göra 34 timmar om året.

I soffan hemma hos Welins i Limhamn skrattas det gott åt historien. Tusentals timmar "övrig tid" senare är Axel beredd att lämna över chefskapet till en yngre kraft, men innan dess vill han få bataljonen på marsch ordentligt.

Ingen kan fungera som bataljonschef på bara 34 timmar. Men genom att delegera hårt går chefsjobbet att förena med ett normalt yrkes- och privatliv.

– Priset är informationsmissar – jag vet inte precis allt som de andra gör. Men jag litar på att de sköter sitt jobb och det räcker om de anmäler till mig sånt som behöver rättas till. Det är då min uppgift att skaffa fram resurser. För egen del vill jag helst vara ute på fältet och träffa folk, säger Axel Welin.

Kände sig förbigångna

Av från början 21 chefsbefattningar på högsta nivån blev bara 12 kvar. Det lättaste var bataljonschefsposten, den ville ingen ha, så den fick Axel ta. Han valde sin ställföreträdare, de två hittade tillsammans en kvartermäs-

tare och sedan "blev det ett jäkla liv".

– En del kände sig förbigångna. Till slut måste jag som chef fatta beslutet. Övergången skedde dock i full öppenhet, deklarerar Axel Welin.

Nu har allt lugnat ner sig. Åtminstone fick Hemvärnet det intrycket vid ett hastigt besök en kväll i december.

Flera av de överblivna cheferna har funnit sig tillrätta i bataljonstaben som därför har ovanligt gott om kaptenar och löjtnanter – sammanlagt 21 män och kvinnor.

Här finns också ett par hemvärnsficerare som samtidigt är civila fackmän, prästen Gustaf Centerwall och räddningschefen (i Svedala kommun) Örjan Thorné.

Ökar närvaron

En kungstanke för Axel Welin är nämligen hans så kallade Trelleborgsmo-

Bataljonspastorn Gustaf Centerwall och Örjan Thomé, räddningschef i det civila, är ovärderliga när det gäller stöd till samhället.

Axel Welin har fått både ansvaret för och resurser att genomföra utbildningen av sin personal.

Gittan Oldhammer kommer från lottorna där hon sysslar med totalförsvarsinformation.

Axel Welin om framtiden:

- Remissen på utredningen om hemvärnet efter 2004 går för snabbt
- Kompanichefer som mist sitt befäl i omorganisationen borde få behålla sitt arvode
- Man måste göra något åt ersättningarna före 2004
- Vi vill ha en långsiktig ekonomisk lösning för hemvärnet
- Behåll varumärket hemvärnet, se bara till att fylla det med ett nytt innehåll

tar nya grepp

dell som innebär att var och en av plutonerna har en egen civil specialitet.

– Stöd till samhället innebär skarpa uppgifter och är jätteviktigt även för att öka närvaron. Målet är att kunna erbjuda en meny av utbildning som man har nytta av även som privatperson.

I kommunens krisorganisation som Gustaf Centerwall tog med sig till mötet fanns hemvärnet inte nämnt bokstavligen, så Axel Welin lovade att ta kontakt med handläggaren för att påminna om vad organisationen kan bidra med, och det är inte lite:

Stab, förplägnad, eftersök, sanering, bevakning, röjning, sjöolyckor, skogsbrandsläckning.

– Specialistuppgifterna gör oss till något mer än händer och fötter när det hänt något. Att skicka en hop hemvärnsmän till räddningstjänst och

polis utan kunskaper och ledning är ingen idé.

Intresset för insatser vid påfrestningar på samhället är stort bland åtminstone de äldre hemvärnssoldaterna i Trelleborg. Efter en veckas mobilisering var förra sommaren 80 man beredda att åka till det det översvämmade Arvika för att hjälpa till.

– Inom 48 timmar kan jag ställa tolv hundekipage och 150–200 människor till förfogande för eftersök, konstaterar Axel Welin.

Värderar högre

I samband med omorganisationen har man rensat ut "trippelnollorna". Genom en enkät till hela bataljonen vet Axel Welin att 80 procent av frånvaron beror på tidsbrist. I klartext har man prioriterat familj, arbete och andra intressen som man värderar högre.

Motmedlet heter social samvaro.

– Hemvärnet skulle kunna bli intressantare att vara kvar i om vi betydde något för medlemmarna även i vardagen, inte bara på övningar. Utbildning i krissamtal eller sjukvård i hemvärnsföreningens regi skulle säkert också dra till oss fler kvinnor.

Som gammal säljare tror inte Axel Welin på att slänga ut passiva medlemmar i första taget. I Trelleborg vårdas den personal man har och ledningen följer inte heller i övrigt slaviskt paragraferna. Befäl kan tillsättas utan formell kompetens. Efter en tid i befattningen brukar lusten att gå på regionala kurser eller Hemvärnets stridsskola vakna.

Södra skånska gruppen låter organisations- och produktutvecklingskonsulten Axel Welin experimentera ganska fritt.

Hemvärnet vässar personsöket

Text: Hanseman Calås/Joachim Brink

Inget planlöst sökande. Nu finns möjlighet för hemvärnssoldater att förbättra sina kunskaper i personsök. Foto: Roger Argenius

I och med att Hemvärnet kommit att spela en allt större roll vid civila räddningsinsatser har även kraven på den enskilde soldatens kompetens ökat.

Personsök är en av de insatser som kräver stor erfarenhet och kunskap. Sveriges Civilförsvarsförbund anordnar därför kurser i detta ämne.

– Vid personsök är det viktigt att insatsen genomförs snabbt och effektivt, eftersom den eftersökte redan efter ett dygn kan bli apatisk av brist på mat och sömn, säger Harry Sepp.

Han är instruktör i Sveriges Civilförsvarsförbund och har vid flera tillfällen föreläst för både poliser och hemvärnsmän runt om i landet. Men för att sökinsatsen ska vara effektiv krävs att de inblandade är utbildade i personsök.

Eftersom det är polisen som kallar in hemvärnspersonal och andra extraresurser vid personsök, är det även de som ansvarar för utbildningen. Och för att komplettera denna utbildning finns det alltså nu en möjlighet för soldater i hemvärnet att fortbilda sig i Civilförsvarsförbundets regi.

Meningen är att den bataljonschef som vill "vässa" sina förbands kompetens ska kunna göra det, både i samarbete med polisen och med förbundet.

– Vi har ett 15-tal utbildade instruktörer runt om i landet, fortsätter Harry

Sepp, de har även gått överlevnadskurser så de vet verkligen vad de talar om.

Den princip för personsök som nu tillämpas av svenska polisen kallas MSO, som står för Managing Search Operation. Den bygger på amerikanska erfarenheter, till exempel från personsök i nationalparker. Med MSO-modellen styrs personsöket av vilken person som eftersöks. Sökandet efter ett vilsegånget barn utformas därför annorlunda än sökandet efter en åldring.

Harry Sepp menar att instruktörernas föredrag tagits emot väl av hemvärnssoldaterna.

– Min personliga erfarenhet är att män och kvinnor i Hemvärnet upplever dessa föredrag som meningsfulla, man får insikter i hur man själv kan reagera och man kan göra en samhällsinsats.

Amerikansk sökmetod livräddar

MSO-metoden har revolutionerat de traditionella sökmetoderna. Man kan i vissa fall förutse var den försvunne är redan innan sökandet börjar.

Text: Joachim Brink

Hemvärnet kan med sin organisation vara till stor hjälp vid personsök, men i och med att sökandet blivit mer kvalificerat ställs större krav på dem som deltar.. Foto: Ulf Ivarsson

Varje år anmäls omkring 7000 försvinnanden till polisen. Och varje år måste polisen kalla in extraresurser som hemvärn när man befarar att liv och hälsa står på spel. Den metod som idag används kallas för Managing Search Operation, MSO, och kommer ursprungligen från USA.

Major Mats Stedt är en av de som deltog i "Räddningstjänstkonferens 2001". Denna anordnades av Rikspolisstyrelsen i oktober och dess huvudtema var just personsök enligt MSO-metoden.

– Jag är förvånad över att man inte använt liknande metoder innan, säger han. Egentligen handlar det ju om något så enkelt som att använda de resurser man har på ett optimalt sätt

MSO är en utveckling av de gamla

sökmetoderna som till exempel skallgång på så vis att man genomför sökandet logiskt och strukturerat. Detta innebär bland annat att man innan själva sökningen med hjälp av statistik och erfarenhet räknar ut i vilka sektorer i sökområdet det är störst chans att träffa på den försvunne. Egentligen handlar det om att de flesta människor reagerar på samma sätt, menar Mats Stedt.

– Erfarenheten visar hur olika människotyper som till exempel barn, gamla och andra reagerar när de går vilse eller på annat sätt försvinner, och till vilka platser de tenderar att gå.

Vid ett tillfälle hade ett litet barn försvunnit. Sökpersonalen arbetade enligt MSO. När de slutligen fann barnet fick de höra att det gömt sig när

en "eldsprutande drake" hade flugit förbi. Vad det egentligen rörde sig om var en helikopter som använts i den sektor där barnet befann sig.

Eftersom räddningsledningen visste att helikoptern kunde ha fått barnet att gömma sig istället för att komma fram så valde man att gå igenom sektorn fler gånger med andra metoder.

Skallgångskedjor är dock lika viktiga som tidigare. Och det är där som hemvärnet kommer in i bilden. Hemvärnet kan med sin organisation vara till stor hjälp vid personsök, men i och med att sökandet blivit mer kvalificerat ställs större krav på dem som deltar. Därför krävs det att personalen är utbildad och förövad. Annars blir insatsen inte effektiv.

Historisk blunder i Pest

Den här för de flesta svenskar okända minnestavlan över Karl XII:s berömda 15-dagarsritt är uppsatt på hörnet av Vari utca, på Pestsidan, i centrala Budapest i Ungern, bara ett par hundra meter från Donaus strand. Den avtäcktes 17 november 1914 på 200-års dagen, och var en gåva av honorärkonsul dr Bayer-Kurcsay.

Men Karl XII kan inte ha varit på platsen den 17 november, eftersom han nådde Stralsund redan natten mellan 10 och 11 november 1714.

Med all sannolikhet var det Axel Sparre och de övriga svenskarna samt cirka 1200 turkiska fodringsägare som anlände till Budapest vid det angivna datumet.

Text & foto: Laszlo Kovacs

Glenn Millers musik höjde stridsmoralen

Konservativa militärer var rädda att marschmusiken skulle vingklippas om Glenn Miller gavs fria händer. Men Millers arméband fick stor betydelse för moral och stridsanda vid fronten.

Text: Bo Bengtsson Skäret (pressofficer och reporter för Hemvärnet), medlem av Glenn Miller Society Sverige

Kan en orkester ha någon inverkan på soldater i ett krig? I nutid skulle denna fråga vara svår att besvara, men faktiskt finns det från andra världskriget ett bra exempel på hur just en militär orkester skördade stora framgångar hos truppmassorna.

Enligt högsta allierade militärledningen var bevisligen Millers arméband betydelsefullt för moral och stridsanda vid fronten. The American Band of the Allied Expeditionary Force under ledning av major Glenn Miller blev världsberömt för sina insatser för de allierade soldaterna under andra världskriget. Även soldater från axelmakterna lyssnade i hemlighet på bandets ut-sändningar över BBC London.

Glenn Miller föddes 1904 i Clarinda, Iowa. Redan vid trettiofem års ålder var han en av USAs mest legendariska orkesterledare med stora civila framgångar. Miller ledde under de sista åren av andra världskriget sitt arméband med stor intensitet.

I England (förutom USA) minns man fortfarande Millers orkester för dess tappra insats. Miller själv fick som bekant sätta livet till. Ingen vet idag hur han dog. Olika spekulationer om flygolycka, sabotage och mord har framförts som en trolig dödsorsak. Sanningen förblir troligtvis för evigt okänd.

Många av oss medelålders och uppåt minns musikaliska storsäljare som

"Moonlight Serenade", "In the mood" och den första guldskivan i modern tid "Chattanooga Choo Choo." Dessa hittar är för evigt förknippade med Glenn Miller. Den militära epoken är mera okänd för de flesta i Sverige.

AAF-bandet tar form

Glenns militära epok började när han efter mycket vända hösten 1942 till flera musikproducenters förvåning upplöste sitt civila band. Visserligen hade USA övergått till ökad krigsproduktion och många män var inkallade till krigstjänst, men Miller stod på topp i sina framgångar. USA hade dragits in i kriget och på olika träningsbaser i staterna låg förband redo att skeppas över till England inför ett avgörande slag mot Hitlertyskland.

Efter många byråkratiska svårigheter, Glenn var i detta skede egentligen för gammal för krigsmakten, lyckades han övertyga några höjdare inom flyget att han borde bli inkallad.

Miller var nu full av idéer hur han kunde förbättra standarden på militärmusiken. Han mötte emellertid hårt motstånd för sina nymodigheter från konservativt militärt håll. De var rädda att den traditionella marschmusiken kunde bli ordentligt vingklippt om Glenn gavs fria händer.

Major Miller lät sig dock inte nedslås utan arbetade enträget vidare med att forma ett eget militärt storband. Plötsligt kom chansen när han av US Air

Force erbjöds att sätta upp en musikorganisation som skulle täcka PR-behovet både inom och utom försvaret.

Med fullmakt från högsta instans i Washington fick Glenn handplocka bland inkallade musiker. Utöver känd spelskicklighet ställde han kravet att de dög som soldater. Ett flertal musiker med olika problem och dåligt rykte sållades obevekligt bort.

Våren 1943 började orkestern ta form. Den kom att bestå av över fyrtio man plus en vokalsemblem. Utöver den överdimensionerade brassektionen ingick också en stråkektion med hornblås.

Marscherande i swingtakt

Orkestern döptes till Glenn Miller Army Air Force Band. Först efter flera månaders hårt repeterande fick orkestern börja visa vad den dög till. Fortfarande var det många generaler som inte hade fattat att en ny musikstil var på gång inom militärmusikens värld. Detta fenomen kunde uppstå vid inspektioner när det rutinmässiga marscherandet övergick i swingtakt. Samtidigt kunde ingen obemärkt uppleva hur trötta soldatfötter plötsligt fick nytt liv.

Orkestern blev flitigt engagerad och utöver hundratals uppdrag vid regementen, hördes den varje lördagskväll i NBC:s stora PR-satsning över USA:s riksradio "I sustain the wings", ett militärt underhållningsprogram som

Glenn Miller och vokalist Majorie Oachs vid en radioinspelning 1943

Inför en framträdande med Glenn Miller Army Air Force Band. Orkesterns musik finns numera tack vare noggrant militärt arkivarbete, tillsammans med BBC, utgivet på flera CD.

nådde ut till miljontals lyssnare i USA och Canada.

Mängder av amerikanska trupper var vid denna tidpunkt stationerade i Europa och Glenn Miller begärde därför förflyttning av orkestern till England. Han menade att de kunde göra större nytta där. Hans begäran avslogs till en början.

Försvarsledningen hade konstaterat att försäljningen av "War Bonds" (krigsobligationer) sköt i höjden i samband med orkesterns framträdande på hemmafronten. Till slut fick dock Miller klartecken för förflyttning till England i början av maj 1944.

Musik psykologisk krigsföring

Ett av bandets sista uppdrag i USA innan avfärd mot Europa kom att bli slutförandet av propagandainspelningar för främmande och ockuperade länder, ett led i den psykologiska krigsföringen. Ett flertal av dessa registrerades långt in på fiendesidan via ABSIE – en rörlig USA-ledd militär radiostation.

En noggrann förundersökning och utbildningskontroll föregicks orkesterns avresa. I ett protokoll undertecknat den fjortonde juni 1944 av en general O. L. Nelson omtalas att personalen i militärorkestern fått grundutbildning för strid, att all personal utom fyra var i psykisk och fysik kondition för att orka medverka i krig (overseas duty).

Den tjugioåttonde juni anlände orkestern med oceanångaren 8245, mera känd som Queen Elisabeth, nu utrustad med militära beteckningar. Miller själv ingick i en förstyrka som några dagar tidigare anlät med ett transportplan.

Vid denna tid var London illa utsatt

av Hitlers V1 och senare V2-bombare. Efter en tid ändrades orkesterns förläggning till Bedford några tiotal mil från London. Den tidigare byggnaden i London där orkestern varit förlagd intogs av en styrka ur militärpolisen. Denna fick sätta livet till vid en direkträff av en V1-bomb.

Tack vare Millers goda organisationsförmåga och ledning lyckades orkestern snabbt komma igång med sin verksamhet. Succén lät inte vänta på sig.

Redan efter en vecka hade bandet gjort sig omtalat över hela England och BBC sparade ingen möda att hjälpa till med resurser. Orkestern hälsades med stor entusiasm var den uppträdde. Här fick soldaterna höra sin favoritmusik hemifrån livs levande mitt under brinnande krig. Trots livsfara transporterades orkestern ut mot fronten, där störande flyglarm blev naturliga inslag under framträdandena.

AFF-bandet spelade vid sjukhus, flyghangarer, fotbollsplaner. Publiken njöt och trängdes på marken, biltak och bland flygplanen. Vid vissa konserter kunde åhörarmassan uppgå till över trettiotusen personer.

Världsartister i fält

Vera Lynn och Bing Crosby var några fältartister som sågs och uppträdde tillsammans med orkestern. Efter ett tag döptes Millers arméband till "The American Band of the Supreme Allied Command". För att hinna med alla fältevenemang och även gala-föreställningar, tredubblades antalet bandupptagningar per vecka, vilka därefter skulle sändas ut via BBC och propagandastationen ABSIE. Den senare riktade skön Miller-musik direkt under "Wehrmacht hour" till tyska

krigströtta soldater vid fronten.

Inte bara militärer, utan även press och musikkritiker var helt förstummade av bandets höga musikaliska kvalitet. Swingnummer, ballader och klassiska stycken framfördes med studs och precision av sållan skådat slag.

Major Glenn Miller yttrade en gång: "att höra jublet från dessa musikhungliga soldater, när signaturen spelas, är mera värt än alla pengar jag tjänat under den civila delen av mitt liv."

Uppdrag i Paris

Under augusti meddelade militärledningen att det fanns planer på att låta orkestern spela för allierade soldater även i Frankrike. Efter en blixtnsitt hos överkommandot (Shaef) för de allierade i Versailles var saken klar – orkestern skulle omgrupperas till Paris så fort som läget stabiliserades i det befriade Frankrike.

Det nya beslutet satte press på inspelning och bandupptagning av program för radio. På fjorton dagar var man uppe i åttiofem halvtimmesprogram utöver den vanliga dosen på sjutton radioprogram i veckan. Tack vare disciplin och god anda i orkestern var detta inget problem för Miller.

Men några dagar före avfärd mot Paris klagade Miller på stressutslag och att han började känna sig en aning utbränd. Det som mest bekymrade honom var den planerade direktsända julkonserten till dem där hemma. Denna var man nu tvungen att banda i förväg, eftersom orkestern samtidigt skulle spela "live" i Paris.

I december påbörjades förberedelserna för omgrupperingen. Det var fortfarande livsfarligt att vistas i Paris och manskapet i orkestern fick noggranna direktiv att efter ankomsten

De kräver lång och hård

Korttidsutbildade i Stockholm tror på hemvärnet och vill ha hårda övningar.

Text & foto: Ulf Ivarsson

En nybakad kapten och två frivilliganställda på Livgardet i Stockholm lyckades med ett minimum av förberedelser få fram 17 nya hemvärnssoldater i höstas.

Intressant nog hade bara hälften av plutonen ursprungligen valt den korta utbildningen för att bli hemvärnsmän. Av 24 som ryckte in föll bara fyra bort – två av dem sökte frivilligt till skyttetjänst.

– Ett kul avbrott i mina studier. Jag har lärt mig leva i grupp under påfrestande förhållanden, säger Mattias Häger, en av stockholmarna i plutonen.

Mattias är 20 år och bor i Enskede. Han mönstrade och hamnade i utbildningsreserven. Sen dröjde det ett

Förtroendemannen Daniel Westbom: Informationen före inryckning kunde vara bättre. Flera hade inte klart för sig att det var en riktig militär utbildning.

halvår innan ett erbjudande om den korta värnplikten nådde honom.

Nu har Mattias skrivit på för hem-

värnet och tog vid utryckningen med sig sin utrustning hem.

– Vi har lagt tonvikten på indivi-

hålla ihop under fritid och utevistelser, eftersom mord och terrordåd av femtekolonnare fortfarande förekom på Paris gator.

Glenn Miller ansåg sig behöva komma till Paris några dagar före och hans avresedag planerades till den fjortonde december. Vädret denna dag var emellertid det sämsta tänkbara och ingen uppstigning i luften tilläts. Ett tips nådde Miller att haka på en överste Baesell som skulle till Paris dagen därpå. Vädret var emellertid inte mycket bättre den femtonde och det lilla Norsemanplanet typ C64, som startat från annan plats, missade landningsbanan vid Twinwood vid första försöket där passagerarna nervöst väntade.

Försvunnen över kanalen

Trots regn och dimma beslöt man sig för att starta resan. Vid tvåtiden den femtonde december 1944 lyfte planet över engelska kanalen och har sedan dess varit spårlöst försvunnet.

I det hektiska tillstånd som det alierade flyget befann sig, med ständiga räder mot Tyskland, kom inga omedelbara larmrapporter angående det saknade Norsemanplanet. Även när orkestern senare anlät till Paris hyste man en försiktig optimism.

Hemma i USA var oron däremot stor bland Glenns anhöriga, då mycket knapphändiga rapporter hade strömmat in. Millers hustru Helén befarade det värsta. Deras två adoptivbarn väntade oroligt på besked var deras pappa befann sig.

I Frankrike började orkestern sitt digra program utan sin ledare. Svaret kom nu att ligga på arrangören Jerry Gray. Även här gjorde bandet dundersuccé och orkestern skulle bli kvar på Europisk mark några månader efter Tysklands kapitulation. Bandet framträdde även i Tyskland efter krigets slut. Ett bevis för vilket enormt värde försvarsledningen satt på Millers band från psykologisk synpunkt.

Intensiva spaningar efter det försvunna Norsemanplanet hade inte givet något resultat. I början utslöts inga teorier, allt ifrån nedskjutning, nedisning eller felnavigering. Först den tjugotredje december 1944 meddelades officiellt över BBC att Glenn Millers plan förolyckats över engelska kanalen. Chocken blev stor bland Millerfansen över hela världen.

Glenn Miller Army Air Force Band gjorde sitt sista framträdande i november 1945. Platsen var The National Press Club i Washington. Längst fram satt dåvarande presidenten Harry S Truman och de allierades överbefälhavare den fyrstjärniga generalen Dwight D Eisenhower.

När Millers signaturmusik "Moonlight Serenade" spelades, reste sig spontant presidenten och övrig publik. En unik militärorkester fick en värdig hälsning. Major Glenn Miller tilldelades postumt utmärkelsen Bronsstjärnan, som mottogs av hustrun Helén.

tjänst

duella färdigheter, jag tycket det var bäst med tanke på att de splittras på olika kompanier, säger plutonchefen, kapten Patrik Råberg.

Soldaterna själva anser att handgreppen med ak 4:an sitter i ryggmärgen men är lite mindre säkra på pansarskott, kulspruta och handgranat. Med viss besvikelse konstaterar de att de inte alls fått bekanta sig med granatgeväret.

För att inte tappa folk höll Patrik Råberg medvetet ner tempot i början.

– Här finns alla kategorier – från jägare till depå. Uttagningskravet borde höjas. Det är svårt att bedriva stridsutbildning annars

– Ambitionen var att "producera" så många kontrakt som möjligt. Hade vi inte tagit hänsyn till att det råder stora fysiska skillnader skulle plutonen decimerats till en grupp vid muck, fortsätter Patrik Råberg.

Visste ingenting

Vid mönstringen var informationen om hemvärnet urusel.

– De visste ingenting utan hänvisade till närmaste hemvärnsförband, som inte heller kunde hjälpa till, berättar Daniel Westbom. Daniel, som valdes till förtroendeman, studerar på Tekniska högskolan.

– Flera i plutonen hade inte ens klart för sig att de skulle gå en riktigt militär utbildning.

Men så blev det, och omtyckt också. Soldaterna vill ha ännu hårdare övningar.

– Ja, vi är överens om att takten borde höjas, men då måste antagningskraven vara därefter. Vi är också eniga om att fyra och en halv månad vore bättre än tre – då skulle vi ha hunnit med fler samverkansövningar med hemvärnsförband, säger Daniel Westbom.

Passar in

Gemensamma övningar med stockholmshemvärnet har varit särskilt uppskattade. Soldaterna har fått klart för sig hur ett hemvärnskompani fungerar när det gäller och hur plutonen passar in i ett större sammanhang. Framförallt känner sig soldaterna nu mogna att ta itu med skyddsvaktstjänst

En stor eloge till de befäl ur Livgardesgruppen som lärde oss detta. Vi saknar dock de osäkerhetsmoment

Soldaterna är mycket nöjda med sjukvårdsutbildningen och att de fått lära sig hjärt-lungräddning.

som kan uppstå i en riktig situation. Fler övningar med figuranter skulle öka självförtroendet, heter det i en skriftlig utvärdering som delades ut till ett uppbåd av intressenter från pliktverket, mellersta militärdistriktet, Livgardesgruppen och rikshemvärnschefen ett par dagar före uttryckning.

Besökarna fick se de praktiska delarna av en utbildningskontroll med skjutning och sjukvård.

Gruvade sig

Senare samma dag skrev soldaterna ett stort teoriprov och därefter var det

dags för Patrik Råberg att sätta betygen. Han gruvade sig lite för att avgöra vilka som skulle få rycka ut med full utrustning, även vapen.

– Det vore bättre om ett erfaret befäl från hemvärnsorganisationen tog det beslutet och ansvaret för att kolla hemförhållandena.

Tror ni på hemvärnet efter det här, undrar tidningens utsände.

– Ja, skriker alla med en mun.

Kanske är det ett tecken i tiden att överstelöjtnant Håkan Berglind tog emot. Han är den förste bataljonschefen på Livgardet som åkt ut på fältet för att titta till tremånadersplutonen.

Ambitionerna är höga

Kontraktstiden tar snabbt slut när Stockholms hemvärn tar körkort på strid i stadsmiljöer.

Objektet säkrat – plutonssignallisten Magnus Kolmodin rapporterar till kompanistaben under Väsby-kompaniets slutövning på typobjektet Kvarnholmen.

Efter två helgövningar på Livgardets spökstad Söra Sötra och flera andra utbildningsaktiviteter, kulminerade typobjektsåret 2001 för Upplands Väsby hemvärnskompani med en slutövning på Livgardesgruppens typobjekt Kvarnholmen i Nacka.

Att börja typobjekts-cykeln med objekt i bebyggelse har varit både spännande och krävande, menar många i kompaniet. Att agera i och runt bygg-

nader ställer stora krav på alla i en grupp – ibland lite väl höga fysiska krav, har främst en del av de äldre tyckt. Å andra sidan har det varit positivt att arbeta metodiskt och sammanhållet under hela utbildningsåret – och mot tydligt uppsatta kompetensmål.

Trimmats samman

Dessa kompetensmål fick bataljons- och kompaniledningen av Livgardes-

gruppen vid en inledande befäls genomgång i början av 2001. Sedan har successivt olika nivåer i förbandet utbildats och stridspar, omgångar och grupper har trimmats samman. All utbildning i Upplands Väsby och systemkompaniet Sigtuna har här varit samordnad, och oftast ledd av Arlandabataljonens chef sektion 3, löjtnanten Tomas Carlmark.

Livgardesgruppens mål var också grunden för förbandsinstruktörernas

08orna slåss i Dalarna

Säkringsgruppen på väg framåt. Magnus Gustafsson, gruppchefen Niklas Hallgren, Jan Grönberg och Patrik Söderström under framryckning vid Väsby-kompaniets slutövning i november.

för stadsstrid

Texter: Sten Törnsten &
Hanseman Calås. Foto: Sten Törnsten

checklista när Väsbykompaniet genomförde sin slutövning och utbildningskontroll en gråkall och blöt novemberlördag. I stort handlade det om gruppens och plutons förmåga att framrycka längs gata; agera vid påskjutning; säkra objekt; genomsöka byggnad samt skydda byggnad/objekt.

Kvarnholmen ligger nära Danvikstull i Stockholm och är en blandning av gamla och nya kvarnbyggnader, före detta Finnboda varv och bostadsområden. Här finns två typobjekt att genomföra framryckning-ta-säkra-skydda mot, samt en tidigare industrifastighet där man kan genomföra genomsök och rensning.

Okända gator svåra

Hur gick det då? Bra, sett till hur den hemvärnstropp (pluton) som genomförde utbildningskontrollen uppträdde och löste uppgifterna under ledning av fänriken Andreas von der Heide.

Att framrycka längs okända gator är svårt, ännu svårare om man möter krypskyttar – ändå klarade man godkänt på de momenten. Bäst gick genomsöket av de många korridorerna och rummen i "Kvarnen" – snabbt, effektivt och med bestämt uppträdande av gruppchefen Fredrik Wennberg som ledde genomsöket.

Plus också till de sjukvårdare, signalister och den stab och tross som stödde plutons genomförande hela

Understödsgruppen går i stridsställning. 1 grupp, 2 pluton i Upplands Väsby hemvärnskompani, skyddar framryckningen mot ett av typobjekten vid kompaniets slutövning. Längst fram gruppchefen Fredrik Wennberg med stridsparskamraten Börje Rosmark.

slutövningsdagen – viktigt att alla personalkategorier i kompaniet får arbeta samman, tyckte all avtalspersonal.

Kontrakten tar slut

Däremot återstår för kompaniet att "typobjekts-godkänna" fler hemvärnsgrupper.

Här finns en svaghet med de höga ambitionerna, som annars är bra, med typobjektsutbildningen, menar flera av kompaniets befäl.

Utbildningen kräver så många övningstillfällen att många redan uppfyllt sina kontrakt innan året var slut.

Nu finns det knappt en pluton som är godkänd för agerande i bebyggelse.

Typobjekts-övningen som sådan innehöll många plus, tycker gruppcheferna Niklas Hallgren och Patrik Söderström:

– Lokalen för genomsök och rensning var helt fenomenalt svår – ett klart plus! Bra med riktig stadsmiljö efter alla timmar på spökstaden i Kungsängen. Och bra med högt tempo hela dagen (klockan 0700–2100). Däremot gavs för få tillfällen att agera vid skyddsvaktsmomenten, när vi skyddade det ena objektet.

Livgardesgruppen i Stockholm arbetar med en utbildningsplan som sträcker sig ända fram till år 2008.

De två senaste åren har dominerats av "strid i ort" och under kommande tvåårsperioder ska förbandens kompetens vässas för nya typobjekt: försvar av hamn, flygplats och ett traditionellt skyddsobjekt i skog.

Detta är i linje med hemvärnsförbandens förväntade förmåga att kunna agera i andra stridsuppgifter och på annan ort än de traditionella skyddsobjekten.

För strid i ort har hemvärnsförban-

den i Stockholms län tillgång till Livgardets spökstad Stora Sättra väster om Stockholm, Kvarnholmen i Nacka och en f d industribyggnad vid Fagersta Bruk i Västmanland.

Röda oktober

Åtskilliga hemvärnsförband i Dalarna och angränsande län har redan övat strid i ort i Fagersta som inom Livgardesgruppen döpts till typobjekt "Traktorfabriken Röda oktober".

Den 17 november var det övningspremiär för Livgardesgruppen med Stockholms södra hemvärnbataljon

som bussades till typobjektet med cirka 200 man.

Här fanns goda möjligheter att öva framryckning, inbrytning och säkring, vilket ställer stora krav på distinkt ordergivning både inom skyttegrupperna, plutonen och kompaniet. Krävande och stimulerande att öva i en ny och okänd miljö tyckte många, och även övningsledningen var nöjd:

En mycket väl genomförd övning, var major Ronny Schultz (Livgardesgruppen) och kompanichef Raimo Johanssons (Stockholms södra hemvärnskompani) samstämmiga kommentar.

Hemvärnschef 1940 och fortfarande aktiv

När rikshemvärnschefen Robert Lugn (t v) inspekterade Höganäs hemvärn i december 1985 avtackades makarna Gunnar och Clara Nilsson för mångårig insats i hemortens försvar.

Gunnar Nilsson blev 1940 Sveriges yngsta hemvärnschef, hemvärnets förste major och är fortfarande aktiv som veteran.

När de mörka ovädersmolnen hotande lägrade sig kring vårt land våren 1940, sedan Danmark och Norge ockuperats av tyska trupper, växte en stark motståndsvilja fram för att motverka de katastrofala följderna för vårt land och försvar av 1925-års nedrustning. Alla ville hjälpas åt att stärka försvaret, om kriget skulle sprida sig hit.

Genom det nybildade hemvärdet fick denna motståndsvilja sin naturliga plattform och på så sätt fick även Gunnar Nilsson i Höganäs sin chans att komma med trots att han var värnpliktig och endast 24 år gammal. På den tiden, var den som

var anställd i statens tjänst befriad från mobilisering och beredskaps-tjänst i händelse av krig eller krigsfara och kunde därför ansluta sig till hemvärdet.

Landets yngste

Såsom landets yngste hemvärnschef eller som det då hette hemvärnsområdesbefälhavare gällde det att gripa sig an denna nog så krävande syssla i en tid av nästan brist på allt i utrustningsväg från vapen till beklädnad, då landets övriga försvar sattes på krigsfot.

Befrielsen från inkallelse och mobilisering fick återgäldas med massor av kurser och utbildningsläger runt omkring i vårt land. När denna befrielse upphörde 1943 blev alla värnpliktiga hemvärnschefer inkallade till en fyra månaders utbildning. Denna utbildning var dels två månader vid Hemvärnets stridsskola (HvSS) på Vällinge 1943, dels två månaders tjänstgöring såsom ställföreträdande kompanichef vid mobiliserat fältförband hösten samma år.

Åren 1953–1955 var Gunnar Nilsson ledamot av de Neutrala länderna repatrieringskommission och övervakningskommission i Korea och 1957–1958 militär FN-observatör i Mellersta Östern.

1960 delades Helsingborgs hemvärnskrets så att Höganäs fick en egen sådan med Gunnar Nilsson som både krets- och hemvärnschef fram till 1965 då Höganäs hemvärnsområde fick en egen hemvärnschef.

Som nybliven kretschef gällde ytterligare utbildning via kurser och skolor, framförallt vid HvSS och den högre kretscheftutbildningen 1984–1985 med avslutning och examen våren 1985 med majors grad.

Därmed blev Gunnar Nilsson den förste som ur hemvärnets egna led fick denna befordran. Villkoret då var minst tolv års tjänst som kretschefer.

På hösten 1985 tog Gunnar Nilsson vid 70 års ålder farväl av den aktiva tjänsten och deltar sedan som veteran så länge krafterna tillåter.

Här dukas det upp för trygghet

Strömavbrott och oväder – hemvärdet dukar upp för invånarnas trygghet.

Fredagen den 16 november 2001, kl 1800. Friska, kalla skånevindar tvingar termometern ner mot nollpunkten då övningen inleds i den mörklagda Norrlyckeskolans bibliotek i Ödåkra, strax utanför Helsingborg. Det är examensprov för Helsingborgs kommuns försöksverksamhet Trygghetspunkten, som ska fungera som en samlingspunkt för kringboende i en krissituation.

Kvällens scenario är strömavbrott på grund av oväder. Deltagare är ett trettiotal invånare som agerar som figuranter, ett femtontal funktionärer från hemvärdet, FRO, Röda Korset, Ödåkras Vål samt kommunens representanter som styr och övervakar övningen från brandstationen.

Personal anländer

Larmet går 1800 och den första gruppen av Trygghetspunktens personal anländer till platsen. Hemvärdet har ansvar för mottagning, registrering, transport och bespisning. Det märks att organisationen fungerar väl, allt är på plats inom 45 minuter. Det dukas upp mackor, och korv stroganoff med ris doftar inbjudande från kokkärlen. Bord och stolar fixas, allt fler lyktor belyser salen och sjukvårdarna spärrar av ett hörn för sin verksamhet. Alla är redo. Klockan är 1850.

Lokalradion sänder extra nyheter: "Stora delar av södra Sverige har drabbats av orkanvindar. De mindre vägarna är blockerade av omkullvräkt träd, och kraftledningarna är skadade. Det är strömavbrott i så gott som hela Skåne. Tågen står stilla och Öresundsbron är avstängd tills vidare".

Trygghetspunkten börjar snabbt befolkas av oroliga människor. Det är påfallande många barn. Alla har med sig sitt eget problem och kölappar som delas ut på bästa svenskt manér håller ordning på dem.

Under elavbrottet får invånarna mat och dryck i en skola. Genom att alla registreras kartläggs resursbehovet.

Alla registreras och därefter blir serverade mat och dricka.

Barnen sitter runt borden eller busar i mörkret för det hela är mycket spännande. Det är massor av folk i rörelse. Personalen löser problemen undan för undan. Transporthjälp till stan, fixa fram folk som kan mjölka kor, efterlysa saknade familjemedlemmar, men framför allt ge goda råd och löpande information till invånarna.

Radiokontakt

FRO:s sambandsgrupp har radiokontakter med kommunledningen som informeras om läget och de behov som dyker upp under kvällens lopp. Det är ingen fel på inlevelseförmågan. Runt ett bord sitter ett gäng söta flickor.

– Visst vet vi vad hemvärdet är. Vore kul att vara med men plugget och andra aktiviteter tar all vår tid. Det här var en mycket bra kväll. Intill sitter en stor familj.

– Vår familj är förberedd för liknande händelser men vi räknar med att kommunen kan försörja oss med dricksvatten även i krislägen, säger pappan. Tanken med Trygghetspunkten är mycket bra.

En svår skadad släpas in. Ett fallande träd har krossat hans bröstorg och han har andningsvårigheter och förmodli-

gen inre blödningar. Omedelbart får han hjärtmassage och konstgjord andning och ambulans larmas.

Kort därefter avbryts trettimmars-övningen, persona-

len möter upp i aulan för genomgång och utvärdering. Viktigaste slutsatsen är att en Trygghetspunkt är mycket resurskrävande.

Text & foto: Laszlo Kovacs

Annons 1/4 stående svart-vit

Centec

Stridskurs är bra för ledarskapet

Pernilla Magnusson kompletterar sin utbildning till bevaknings-soldat med FBU-kurser som ger bättre självinsikt och ledarförmåga.

Man ska vara helt slut och det ska göra ont i hela kroppen. Ögonen och näsan ska svida och rinna av krutrök och ansträngning. Uniformen ska vara tung av utrustning och genomfuktig av svett. Först då kan man åka hem nöjd med ett stort leende på läpparna.

Så dramatiskt uttryckte sig en av de tjugofyra deltagarna som slutit upp på Mästocka övningsfält strax utanför Halmstad till helgkursen strid i bebyggelse.

Samövningen mellan FBU och hemvärnet, där Göteborgs FBU-förbund stod som huvudansvarig, riktade sig kanske främst till grupp- och plutonchefer i hemvärnet.

Deltagarna utrustades med AK4, lösplugg och övningshandgranater. Dessutom användes så kallat "Sim Fire". Detta är ett system med lasersändare för vapnen och västar med indikatorer som markerar om bäraren har blivit nedköpt av motståndarens eld. Systemet skapar en större realism och användes under kursen av deltagar-

Att lära sig se upp för försåtmineringar ingick i kursen.

na. Det fanns också monterat på fordonen.

Turas om

Eleverna delades in i två grupper där den ena instruerades av major Conny Hansen, lärare i taktik vid militärhögskolan i Halmstad. Han var med i den arbetsgrupp som utarbetade avsnitten om strid i bebyggelse i den nya versionen av Soldaten i fält.

Den andra gruppen fick följa kapten Johan Håkansson som tidigare arbetade som yrkesofficer vid det nu nedlagda I16 i Halmstad. Han har flera år bakom sig som troppchef och har utbildat många stadsskyttesoldater genom åren.

Under övningens gång delades grupperna in i stridspar och deltagarna fick turas om

att agera gruppchef under uppsikt av övningsledningen.

– Det som jag tycker är intressant med FBUs övningar är den skara unika människor som alltid dyker upp, säger Conny Hansen. På denna övning har vi allt från meniga soldater till en pensionerad stabsoverstelöjtnant. Medan flera av deltagarna har drillats i strid i bebyggelse under hela sin grundutbildning så har andra knappt hållit i ett vapen.

Conny Hansen tycker vidare att det är extra roligt, eftersom han själv har ett förflutet inom frivilligrörelsen och ungdomshemvärnet innan han fortsatte som yrkesofficer.

– Personligen tycker jag att det är stimulerande att se deras stora intresse för kursen. Dessutom är det viktigt att hålla de-

Pernilla Magnusson väntar på att öppna eld. Hon väntar dessutom på svar om sin framtida befälsutbildning på LV6.

ras kunskaper vid liv, avslutar Hansen.

Lära något nytt

När Pernilla Magnusson från Hallands FBU gjorde sin militärtjänst på Ing 2 som bevakningssoldat gavs det tyvärr inte tillfälle att öva strid i bebyggelse. Det är först nu genom FBU och hemvärnet som tillfälle har givits.

– Det ger mig tillfälle att lära mig något nytt samtidigt som jag repeterar det jag gjorde i lumpen, säger hon. En sak som är extra intressant tycker jag är "Sim Fire"-systemet som gör det hela mer realistiskt.

Avslutningsvis framhåller hon hur utvecklande en kurs som denna är. Man får både en bättre självinsikt och blir en bättre ledare och lärare.

Text och Bild: Kjell Saebbö

Skärgårdsturné med julsånger

Musikkåren i Östergötland var i år på miniturné med julkonserter. De genomfördes tillsammans med pastoratskören i Valdemarsviks och Gryts församlingar.

Tredje advent lastades turnébussen full för avfärd till Valdemarsvik och den första konserten i kyrkan. Det blev ett spännande program med stycken för enbart kör eller musikkår eller tillsammans samt med publiken i många av de kända julsångerna.

Ett stycke i jazzton, "God bless the child", en gång sjung- et av Billi Holliday, framför-

Slutnumren spelades i tomteluvor.

des succéartat av en ung sångerska, med härlig röst, tillsammans med musikkåren.

Efter en och en halv timmes konsert var det snabb packning och ilastning för färd till

Gryt, längst ut i skärgården, och konsert i Gryts kyrka.

Uppackning och några korta toner – vilken skillnad på akustik. Kyrkan är känd för att ha mycket bra akustik och an-

vänds flitigt till kyrkokonserter.

Nästa dag var det dags för den sista konserten med ett något ändrat program men med samma medverkande. Nu var det dags för kören att ge sig ut på resande fot, till Norrköping och Hörsalen – tidigare hemvist för Norrköpings symfoniorkester som fått ny lokal i den mycket fina De Geerhallen i kvarteret bredvid.

Där fanns nu Christer Sjögren och Sten Nilsson. De busade publiken till sig, medan vi gjorde tvärtom.

Både vi och kören ser fram mot fortsatt samarbete och nya utmaningar.

Text: Lennart Jansson

Foto: Lise-Lotte Birenus

Hemvärnsmusik berikar Eksjö

Som en följd av ett riksdagsbeslut i maj 1970 gjorde I 12:s militärmusikkår sitt sista framträdande den 30 juni 1971. Samma år – den 12 september – genomförde Hemvärnets musikkår i Eksjö sin första offentliga konsert!

År 2001 kunde kåren således fira trettioårsjubileum, vilket kom att ske med många framträdanden utöver musikplanen – majkonsert, vaktparadssommar, veckolångt besök i Tyskland hos vänkåren Neusäss (som bjudit in till sitt 25-årsjubileum) samt julkonsert.

Fullsatt

Själva jubileet firades den 20 oktober. Konserten drog fullsatt salong och gav recensioner med ampla lovord. Smålands-Tidningen skrev: "Ett ovanligt varierat och välspelat program.."; "Hemvärnets musikkår är idag en självklar och uppskattad del av kulturlivet i Eksjö, med en stor, trogen publik och bred, välorganiserad verksamhet."

Konserten bjöd på ett urval av kårens 30-åriga repertoar.

Anders Jonsson leder sin kår förstärkt med en "liten trumkår" bestående av Alfred Götesson och Robert Arrhenius.

Två av kårens tidigare dirigenter Börje Granath och Ingemar Badman, ledde musikererna med sedvanlig inlevelse och elegans i var sina kompositioner "Höglandsmarsch" respektive "Smålands Lejon".

Kårens "Liten trumkår" förstärkte slagverkssektionen i två marschstycken. Två av ungdomarna är så unga att de måste uppträda i civila men uniforma kläder.

Den begeistrade publiken njöt sedan premiärspelningen av "Ränneslättsmarsch", nyss funnen av framlidne I 12-musikdirektören Sven Samuelssons familj som klingar väl i paritet med tidigare kända Samuelssonmarscher.

Genomgående kraftiga applåder från publiken, musiksak-

kunnigas utlåtanden efter avnjuten konsert samt de recensioner som följde i media dagarna efter konserten, bekräftade att Eksjökåren håller hög standard och har ett kunnande, en repertoar och spelskicklighet som inte bara gäller militärmarscher.

Text: Håkan Kisell, ordf i Eksjö hvmusikkår Foto: Åke Nilsson

Ser fram mot placering som förare i hv

Tolv tjejer ur bilkåren slutförde i december 2001 sin utbildning på bandvagn 206. Kursen genomfördes vid Västernorrlandsgruppen i Sollefteå. Kurschef har varit Ahle Lind. Grundutbildningen omfattar tre veckor. Fyra av eleverna gick den som kompletteringsutbildning i två veckor.

Alla var rörande överens om

att detta var det roligaste vi kört hittills!

Bandbyte var helt klart inte lika skoj men vi klarade även det med glans – dock med en aning träningsvärk som följd och en hel del nya svordomar till ordlistan.

Nu ser vi fram emot en placering som förare i hemvärdet

Text: Marie Larsson Foto: Ahle Lind

Annon 1/4 stående svart-vit

Knivnet

Rikshemvärnsavdelningen informerar

Syftet med denna information, liksom den som kommer från Rikshemvärnsrådet, är att ge kortfattad "officiell" information från Rikshemvärnschefen, avdelningen och rådet. Det kan handla om beslut, möten, besök, viktiga projekt och utredningar, inspektioner, personal med mera.

Rikshemvärnschefens besök

Mats Welff besöker 12 februari på Berga 16. Skärgårdshemvärnskompaniet.

16 febr Seminarium för hvbatch på HvSS.

7-8 mars BRB Driftvärn, Ånn.

14 mars SVEROF S Skåne.

13 april Hemvärnshögvaktsamt FFK Riksstämman.

Rikshemvärnschefens prioriteringar 2002:1

För egen och avdelningens del.

1 Genomföra framtidsstudien "Hemvärnet efter 2004".

2 Genomföra inspektioner och besök för att skapa gållust och entusiasm i organisationen.

3 Genomföra offensiv informationstjänst för att skapa förståelse för hv roll och utveckling.

4 Medverka aktivt i verksamhetsledningen av MD vad avser utbildning av hv-förband.

5 Utveckla arbetsformerna i

Rikshemvärnsrådet, bland annat skall informationstjänsten förbättras.

6 Understödja HvSS i arbetet med att utveckla utbildnings- och kursverksamheten.

Personalförsörjning

Avdelningen, Utbildningsavd vid HKV och Pliktverket arbetar med att ta fram underlag för direktinskrivning av värnpliktiga till 3-månadersutbildning för placering i hemvärnet.

Inspektioner

Rikshemvärnschefen med personal ur HKV och de centrala avtalsorganisationerna genomför under våren inspektioner vid:

Västmanlandsgruppen 5-7 april

Livgardesgruppen 19-21 april

Upplandsgruppen 24-26 maj

Hemvärnets numerär

Enligt försvarsbeslutet från december förra året skall hemvärnet i framtiden redovisas i antal förband (bataljoner, kompanier och plutoner) i stället för den personella numerären.

Hemvärnet består för närvarande av 170 hemvärnsbataljoner, bestående av 700 hemvärnskompanier eller 1700 hemvärnsplutoner.

Hemvärnsförbanden intar

efterhand en organisation som utgår från disponibel tillgång på personal och inte på behovet. Det vill säga färre men väl uppfyllda förband.

Personal

Avdelningen har fått nya medarbetare:

Överstelöjtnant Claes Kjellgren har börjat vid Utvecklingssektionen (kommer närmast från HKV kansli). Claes skall främst arbeta med nya reglementen för hemvärnet.

Major Peter Kempe har börjat vid utvecklingssektionen (kommer närmast från Göteborgsgruppen). Peter skall främst arbeta med utredningen "Hv efter 2004".

Major Bengt Skjemstad har slutat. Tillträdde 1 februari ny befattning vid MD N stab.

Major Staffan Åhs slutar 21 februari för att gå i särskild pension, SP.

Vapen

Vapenboxar för säkra transporter av eldhandvapen kommer under våren att levereras till MD-grp.

Förvarar du ditt vapen på rätt sätt?

✓ AK 4 eller kpist skall förvaras delade, med vital vapendel (slutstycke eller underbeslag) på annat ställe än vapnets huvuddel.

✓ Har patronlägeslås tillde-

lats skall detta vara påmonterat på vapnets huvuddel. Nyckeln skall förvaras där den är svår att finna.

✓ Är du beordrad att ha mobammunition i bostaden skall denna förvaras för sig.

✓ Förvaringsställen skall väljas så att obehöriga får svårt att finna dem.

✓ Är du osäker om förvaringsbestämmelserna fråga din chef.

Hemvärnsmusiken

Centrala kurser för hemvärns- och frivilligmusiker under 2002:

12-14 april Tradition & Visionskurs (TV:1) för dirigenter, Borås

26-28 april Grundkurs dirigenter (G:2), Lycksele

09-12 maj Grundkurs dirigenter (G:5), Trollhättan

03-11 augusti

Blåsorksterkurs, Göteborg

27-29 september Tradition & Visionskurs (TV:2) för dirigenter, Köping

11-13 oktober Grundkurs dirigenter (G:3), Gävle

Hemvärnsmusikens Dag arrangeras lördagen den 25 maj.

Informationen på denna sida har sammanställts av informationschef Sune Ullestad, tel 08-7889704, e-post sune.ullestad@hkv.mil.se

Rikshemvärnsrådet informerar

Rikshemvärnsrådet består av 22 ledamöter, samtliga med lika rösträtt. 15 av dessa väljs på två år vid varje rikshemvärnsting.

Ordförande är rikshemvärnschefen och till sin hjälp har han två vice ordföranden, Bengt Runner och Per-Ove Eriksson. Sekreterare är chefen för rikshemvärnsavdelningen.

Rådet har valt att modernisera sina arbetsmetoder och in-

fört ett verkställande utskott (VU) med sju ledamöter. VU skall bl a hantera rådets ekonomi, tidskriften Hemvärnet samt i övrigt mer akuta ärenden. Övriga utskott har tagits bort.

Rådsmöten, med hela rådet samlat, genomförs 3-4 gånger per år. Vid mötena behandlas av tinget beslutade frågor samt ges ömsesidig och aktuell information.

Vid rådsmötet 24-25 januari på HvSS konstituerade rådet sig. Man började dessutom handlägga de frågor tinget beslutat. Det gäller exempelvis kollektivanslutning och medlemsavgifter för hemvärnets avtalspersonal, utredningen "Hemvärnet efter 2004", ersättningsfrågor, hemvärnssjukvård och beväpning, representativitet i medinflytan-

dearbetet samt vissa andra medinflytande frågor. Därutöver lades budget för år 2002 fast, liksom rådets medverkan vid rikshemvärnschefens inspektioner mm.

dearbetet samt vissa andra medinflytande frågor. Därutöver lades budget för år 2002 fast, liksom rådets medverkan vid rikshemvärnschefens inspektioner mm.

Rådet på nätet

Under snabbvalet Medinflytande på www.hemvarnet.mil.se finner du mer information om medinflytande och rådets arbete. Här finns även e-postadresser.

Förändra, tänka nytt och våga

Det är en spännande framtid vi går till mötes. Som frivilliga behövs vi mer än någonsin. Kanske redan i morgon? Men hur många är det som känner till våra organisationers mångfald? Ibland tycks det som om vi lever en alltför tillbakadragen tillvaro, anonyma för den breda allmänheten.

Ni i hemvärnet är bara att gratulera som har ett väl inarbetat varumärke med kärnvärden som kompetens, trygghet och ut hållighet. Jo jag är fullt medveten om att ni också slåss mot fördomar och gamla invanda klyschor.

Er förankring som stöd och garant för den lokala tryggheten borde vi övriga frivilliga totalförsvarsorganisationer ta vara på, framför allt när det gäller insatser för samhället i fred.

Tillsammans skulle vi med våra kompetenser kunna göra stordåd, som i förlängningen gör oss sedda och attraktiva. Det är bara att låta kreativiteten och fantasin flöda! Våra medlemmar vill känna sig behöva här och nu och göra en insats.

Uppgiften att förstärka samhället vid fredstida olyckor har under åren blivit allt tydligare. Parallellt med detta upprätthåller vi våra kunskaper för ett eventuellt väpnat angrepp.

Om en olycka eller katastrof inträffar borde vi kunna arbeta hand i hand oavsett organisation.

Vi måste vara öppna för nya arbetssätt och uppgifter. Det är bara vi själva som kan förändra, tänka nytt och våga. Vad har vi att förlora? Vi kan lära av varandra och bredda våra kunskaper till nytta för samhället och medborgarna..

Händelseutvecklingen i världen gör att vi ser på våra uppgifter med andra ögon. Det handlar inte bara om att

Foto: Rolf Bolmgren

verka i akuta situationer utan även att arbeta med förebyggande insatser – att till exempel ge medborgare utbildning att klara sig i utsatta lägen, att motverka främlingskapet i samhället.

Världen krymper och nationaliteten får en allt underordnad betydelse. Vi borde ta vårt samhällsansvar och medverka till att ungdomar respekterar varandra oavsett kultur och religion. Och då måste vi börja med oss själva. För säkerhetspolitiskt arbete handlar initialt om att respektera och värna om varandra.

Våra ungdomar är vår framtid och vår rekryteringskälla. Tillsammans kan vi få dem att känna sig delaktiga i samhället och lära dem slå vakt om våra demokratiska värden. Idag när vuxenkontakten är en bristvara för många ungdomar är det ett stimulerande och tacksamt arbete att få dem engagerade och ge dem en stadig grund att stå på.

Det vi Blå Stjärnor kan erbjuda är utbildning i god djurhållning och djurskydd, nog så viktigt när det gäller lantbrukets djur och livsmedelssäkerhet i såväl fred som krig.

Våra uppgifter har dock breddats att även omfatta sällskapsdjur. Denna utbildning kommer att öka mot bakgrund av att var tredje svensk har ett husdjur i sitt hem. Den kunskapen har vi redan delat med oss till hemvärnets hundförare, när det gäller första hjälpen på hund.

Sedan tidigare har vi inbjudit hemvärnsmän att gå våra djurkurser, ett erbjudande som utnyttjats blygsamt.

Behöver ni djurkompetens och medverkan av Blå Stjärnor, kontakta oss! Vi är alltid öppna för samarbete över gränserna.

Gunilla Malmberg, ordförande i Svenska Blå Stjärnan

De unga förbättrar statistiken

År 2001 minskade vi med 3867 hemvärnsmän och 753 avtalspersonal enligt preliminära siffror från pliktverket.

De senaste årens kräftgång förstärks. Åren 1998–2000 förlorades ett par tusen hemvärnsmän varje år, men mellan 2000 och 2001 blev minskningen nästan dubbelt så stor. Nyrekryteringen av ordinarie och extra hemvärnsmän – sammanlagt 2 453 – räckte inte alls för att balansera avgångarna.

Avtalspersonalen fortsatte att minska i ungefär samma takt. Dubbelt så många hoppar av som nyrekryteras. Men kadern är fortfarande stor, 13 804 personer.

Krympningen av driftvärdet fortsätter även den. Där noteras 193 färre kontrakt, mycket i förhållande till numerären. Bara drygt 1 500 män och kvinnor försvarar sina företag nu jämfört med 20 000 när det var som bäst.

Tendensen att de nya i hemvärdet är unga håller i sig. 72,5 procent är mellan 18 och 35 år, en ökning från 2000 med 1,5 procent. Avtalspersonalen är i genomsnitt något äldre när de ansluter sig.

Färre fullgjorde sina kontrakt 2001 än 2000 – 38,5 procent (40 procent). Den meniga avtalspersonalen är lite mindre aktiva (33 procent 2001, 35 procent 2000), men befäl av alla kategorier desto flitiga-

re, 54 procent gjorde sin avtalade utbildningstid.

Av dem som står kvar i rullorna lyser 30 procent helt med sin frånvaro. Det totala antalet "producerade" timmar blir ändå 30,3 timmar per hemvärnsmän (33,3 år 2000) och det beror på att de yngre hänger sig åt hemvärdet i förbluffande stor omfattning och att 88 procent av dem som lämnade in förra året inte tjänstgjort alls.

Ulf Ivarsson

Som en jazzorkester? Hemvärnets musikkårer är populära och uppskattade.
Foto: Anders Kämpe

Musiken håller igång trots

Pengabrist avskräcker inte musiken. Hemvärdet kommer aldrig att tillåta att musikkårerna läggs ned.

Text: Joachim Brink

Efter jubileumsåret 2000 började hemvärnsmusiken märka av de minskade anslagen och centralt fick det mesta av verksamheten ställas in under senare delen av året.

– En ljuspunkt är dock musikkårernas popularitet och att 2000 var ett ovanligt framgångsrikt år, då hemvärnsmusiken gjorde sig ordentligt hörd, säger Lennart Larsson, ledamot i hemvärnets centrala musikkår (CMR).

Han om någon borde veta, för då var han nämligen ordförande i rådet. Hemvärnsmusiken firade att det gått sextio år sedan den första musikkåren bildades och CMR lyckades förstärka sin ekonomi. Men redan nu, efter mindre än ett år, gör sig alltså försvarets nedskurna anslag påminna.

– CMR tvingades ställa in kurser och planerade högvakter i september 2001 med hemvärnsmusikkårer ströks.

Begränsad ekonomi är även orsaken till att det fortfarande, sju år efter systemets införande, finns hemvärnsmusikkårer vars kvalitet inte kontrollerats. Avsikten var från början var att

kårerna skulle kontrolleras vart tredje år. Det har sedan blivit vart femte år.

– Eftersom vårt deltagande baseras på frivillighet är det extra olyckligt när vi drabbas av så hårda sparbeting, säger Lennart Larsson.

Fel misströsta

Men det är ändå fel att misströsta. Det finns idag sammanlagt 35 hemvärnsmusikkårer med drygt 1500 musiker. Och det är inte första gången som militära musikkårer får minskade anslag men ändå klarar sig; i mitten av 1700-talet drog Kronan till och med in finansieringen av militärmusiken. Men då räddades den av att officerarna på regementena ville ha den kvar och själva ordnade med dess försörjning.

Idag handlar det visserligen inte om att staten dragit in stödet för just musiken – neddragningarna drabbar försvaret lika hårt. Men minskningen av resurserna känns. Det är då viktigt att komma ihåg att hemvärnets musikkårer, precis som krigsmaktens musikkårer under 1700-talet, är så popu-

lära och uppskattade att hemvärdet inte kommer att tillåta att de läggs ner.

Populariteten märktes tydligt under jubileumsåret. Den CD som CMR gav ut, "Viva Musica", sålde över förväntan. Av de 3000 exemplar som trycktes såldes 2500 redan före julen år 2000.

– Vi planerade utgivningen så att det skulle kunna bli årets julklapp och i med att det var jubileum så köpte många CD:n, säger Lennart Larsson. Att vi sedan sålde den till ett lite lägre pris gjorde väl förstas sitt till.

Under jubileumsåret gick dessutom musikkårerna fler högvakter än vad de brukar och de uppmärksammades även för sitt deltagande i Swedish Army Tattoo i Globen.

Syns i fina salonger

Till skillnad från arméns och marinen musikkårer har hemvärnsmusiken inte syns eller hörts i "de fina salongerna" i Stockholm. För att råda bot på detta anordnades en konsert i Berwaldhallen i februari 2001. Till sammans med gästartisten Sven-Ber-

Högvakt på slottet.
Musikkåren från Bor-
länge behöver inte spela
utanför replokalen.
Foto: Ulf Ivarsson

sparlåga

Alla håller takten.
Hemvärnsmusikens dag,
19 maj 2001, firades
även i Helsingborg.
Foto: Lennart Nordh

til Taube spelade orkesterkursen (en 65-mannaorkester med musiker från de flesta hemvärnsmusikkårerna) inför ett nära fullsatt auditorium, däribland ÖB.

Det som på sätt och vis är själva styrkan i hemvärnets musikkårer är kanske ändå frivilligheten. Liksom i

det övriga hemvärdet har de som deltar en egen motivation. Det märks under hemvärnsmusikens dag som, oavsett ekonomiskt stöd, genomförs varje år. Alltid i syfte att visa upp hemvärnsmusiken för en bred publik. Och det är även något som Lennart Larsson menar är typiskt, eftersom

varje kår kan ordna detta på egen hand.

– Orkestrarna kan stå utanför replokalerna och spela för dem som går förbi om så behövs! Och detta även om det saknas pengar. Alla medverkande är ju med för att manifesteras sig själva på något vis.

Chefslöst bättre än dålig ledare

Hemvärnsbefäl som suttit på samma post i ett par decennier måste fortbilda sig

De hemvärnsbefäl som till äventyrs funderar över varför de ska vara med i HBR, Hemvärnsbefälets riksförbund har varken direkt eller indirekt kommit i kontakt med innehållet i dess kursutbud. HBRs kurser tar vid där den befälsutbildning som sker i regi av Försvarsmakten, HvSS och FBU slutar.

Den moderna officerskåren är ledarskapsinriktad. Yngre soldater väntar sig därför samma fina ledaregenskaper och befälsföring när de senare går med i hemvärdet. Svagheter hos de hemvärnsbefäl som suttit på samma post i ett par decennier utan att fortbilda sig kommer då i öppna dagar. Därför behöver hemvärnets befälsskår HBR. Jag har gjort korta strandhugg vid två kurstillfällen under november 2001 vid Markstridsskolan i Kvarn.

Strid – teknik och taktik

Den första kursen "Ledarskap bataljonschefer" med 19 kursdeltagare, var avsedd för HBR Södermanland och uppdelad i två ämnesområden. Lärare i ämnena "Stridsteknik" respektive "Taktik hemvärnsförband" var chefen för Norrbottensgruppen, major Harry Thornéus, som bjöd på för de flesta ny information.

Intressant nog har Sovjetunionens luftburna förband aldrig fallit soldater och materiel med fallskärm under strid. Vad man kan vänta sig är därför "direktflyg" och insatser med helikoptrar. Övningsuppgifterna gavs med utgångspunkter från Södertörnsregionen i storstockholmsområdet. Uppgifterna behandlades gruppvis och redovisningen skedde så att alla kunde ta del av resultat och utvärderingar och komplettera med egna idéer.

Människokännedom

Därefter tog HBRs utbildningsansvarige, tidigare yrkesofficeren vid Ing 3 major Jan Back-

Kvartermästare Christer Hagman och kompanichef Henrik Pettersson från Eskilstuna hemvärnsbataljon ansåg att det var bra att varva stridstaktik med chefsutbildning.

Löjtnant Peder Holmgren från Sörmlandsgruppen följde kursen för att få tillfälle att lära känna hemvärnsfolket. Till höger major Jan Backman, utbildningsansvarig vid HBR.

man, vid. Också hans föredrag följdes upp med grupparbeten och redovisning inför samtliga. Deltagarna fick komma med förslag och synpunkter.

Vad jag fäste mig speciellt vid var förslaget från en av grupperna att utse en fadder för varje nytillkommen hemvärnssoldat. Att inte ta hand om nyanställda syndas det ofta mot, inte bara i hemvärdet, utan även inom det privata näringslivet.

Det är dyrt att inte introducera nya medarbetare. Beroende på arbetsuppgifterna räknar man med att det tar mellan ett halvt och ett och ett halvt år innan den nye är helt "självgående".

Tas han/hon inte om hand på ett välkomnande sätt kanske han/hon slutar. Och då är

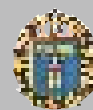
man åter på ruta ett med nyrekrytering igen.

Att stridsteknik/taktik varvades med kunskaper om människomaterialets hantering uppskattades av kursdeltagarna.

UGL – vad är det?

Den andra HBR-kursen var avsedd för Östgötasektionens medlemmar och leddes av tjänstledige kaptenen Stefan Nemeth, med 14 års erfarenhet som yrkesofficer. Han arbetar just nu som rektor vid en högstadieskola. Stefan Nemeth hjälper också Swedint med debriefing av soldater som återkommit efter internationell tjänst. Han var tidigare chef för en min- och ammunitionströjningsgrupp i Libanon.

I samband med en svår olycka där fick Stefan Nemeth

Redaktion för HBR-sidorna: Per Sjöswärd, Linköping, 582 25 Linköping, telefon 013-14 54 75.

HBRs kansli:

Tegellidsgatan 6, 596 34 Skänninge, tel: 0142-400 70, fax: 0142-403 10. Hemsida: <http://www.hbr.nu>.

praktiskt tillämpa sina kunskaper i hur människor fungerar under akuta krissituationer. Krisihantering är också ett ämne han kan kunskapsmässigt bistå med.

Inte alltid samme person

I UGL-kursen ingick inte grupparbete i första hand, utan den enskilde deltagaren fick ensam fundera över uppgiften och sedan redovisa den.

En av kärnfrågorna var begreppen chef och ledare. Det är inte alldeles självklart att en chef är en bra ledare bara för att han/hon fått sitt förordnande och ny kragsspegel. Chef är en befattning man utses att inneha, medan ledare är en person som har gruppens förtroende, därför att han/hon uppfattas som erfaren, kunnig och kan ta folk. Ledaren är också den som uppfattas ha de bästa förutsättningarna för att leda gruppen så att den och dess medlemmar kan lösa sina uppgifter eller ta sig igenom ett svårt läge.

Bättre utan än med dålig

På min fråga om inte det är bättre med ingen chef alls än en dålig chef svarade Stefan Nemeth tveklöst ja. Om en chefös grupp ställs inför ett gemensamt problem utkristalliserar med automatik vem som är bäst lämpad att leda gruppen.

Viktigt är därför att varje chef regelbundet funderar över sitt ledarskap för att komma till ökad självinsikt. Begreppet "Ledarskap" definierar Stefan Nemeth som förmågan att utnyttja individernas samlade kapacitet för att nå ett gemensamt mål.

Text & foto: Per Sjöswärd, Livgrenadjärgruppen

Bomvakter blev juridisk nöt

En juridisk diskussion har uppstått om hemvärnets insatser vid kungajakten på Halle och Hunneberg. Högkvarterets juridiska avdelning har ställt frågor till Södra militärdistriktet om bevakningen med begäran om svar senast den fjärde februari.

Juristerna vill veta om personalen agerade som skyddsvakter och i så fall vem som fattade beslut om att förklara området som skyddsobjekt. Om inte området var skyddsobjekt undrar juridiska avdelningen vilket rättsligt stöd det fanns för hemvärdet att agera som bomvakter.

Odd Lind, fil kand i rättsvetenskap och hemvärnsbefäl i Karlstad hävdar att om inte området var skyddsklassat borde inte aktivisterna ha stoppats eftersom man enligt allmänrätten har rätt att be-

träda statlig, kommunal eller privat mark. Odd Lind skriver också i ett brev till tidningen att militär personal i polisiärt agerande mot civilbefolkning, med eller utan stöd i lag, är "minst sagt olämpligt".

Det var i nr 6/01 av tidskriften Hemvärdet som vi rapporterade om kungajakten och hemvärnets roll. Så länge kungen jagat på berget har hemvärdet hjälpt till med bevakning och utspisning.

Kungen uttryckte vid senaste jakten sin stora uppskattning över hemvärnets närvaro och att djurrättsaktivister har hållits borta med tanke på de livsfara de utsätter sig för.

Bohus-Dalsgruppen, som är närmast ansvarig, författade vid denna tidnings pressläggning svaret till juristerna.

Jurister ifrågasätter om hemvärdet får uppträda som bomvakter på kungajakten.

Mums för musikälskare

Du har väl noterat att Hemvärnsmusikens Dag i år infaller lördagen den 25 maj? Huvuddelen av våra 35 hemvärnsmusikkårer kommer då att underhålla oss genom olika program och aktiviteter.

Nästa stora musikbegiven-

Globen, som var spelplats vid Hemvärnets 60-årsjubileum 2000, bjuder på Tattoo även i år. Foto Anders Pettersson.

het i år är Swedish Army Tattoo i Globen. Tre föreställningar 6-8 september och ett stort antal konserter och uppvisningar

dagarna före - i Strängnäs och Stockholm.

Hemvärnets Musikkår Ystad arrangerar med stor framgång

Ystad International Military Tattoo. Nästa gång 2003, fyra föreställningar under tiden 13 till 16 augusti.

Föråldrad beredskap ersätts

Hemvärnets beredskapsgrader är från andra världskriget och stämmer inte med dagens behov. En utredning har tiden på sig till 30 juni att föreslå hur hemvärdet ska kunna utnyttjas som beredskapsförband utan att hemvärnsberedskap eller hemvärnslarm anbefallts.

Flera viktiga frågor blir då aktuella: lagar och förordningar, särskilda hemvärnskontrakt och ifall särskilda ersättningar krävs. Chefen för södra militärdistriktet ansvarar på rikshemvärnsavdelningens uppdrag.

Utskrivna en jättechans för hemvärdet

Den nya pliktlagen innebär att 200 000 värnpliktiga skrivs ut. Krigsplaceringen upphör, om inte soldaten repövat eller tjänstgjort på annat sätt de senaste tio åren. Om inte Försvarsmakten hinner begära övergångsbestämmelser för-

svinner alla dessa den 1 juli, då lagen träder i kraft.

- Det här en jättechans för hemvärdet. Vi borde gå på head-hunting och speciellt leta efter bandvagnsförare, signalister, plutonsjukvårdare, eldledare för att täcka in brister

i organisationen, säger major Mats Stedt, rikshemvärnsavdelningen.

Han påpekar att denna kader, som Försvarsmakten strax kommer att förlora, just nu är hemvärnets största rekryteringskälla.

Hårt mediatryck om vapeninventering

Det mediala trycket på Must, Militära underrättelse- och säkerhetskontoret är hårt med anledning av vapeninventeringen. Inga hemvärnsmän hade per den 18 januari polisanmälts för att de inte vi-

sat upp sina vapen. Tiden går ut den 31 januari, men Must ser ingen anledning att springa till polisen den 1 februari, så länge det finns godtagbara skäl - sjukhusvistelse och liknande. Med andra ord får syndar-

na en viss respit innan det blir blodigt allvar.

I Södra militärdistriktet och på Gotland är inventeringen klar och gav ett lysande resultat - inte ett enda vapen fattas, endast fyra signalpistoler är på drift

Finns det en framtid efter 200-båtarna?

I Hemvärnet nr 6/2001 kan vi läsa att hemvärnet inte ska tillföras fler 200-båtar. Systemet är gammalt och dyrt, underhållet budgeteras till 210000 kronor per båt och år. En av oss arbetar civilt med fartyg av lite större modell, dessa fartyg utsätts i sitt dagliga värv för betydligt större påfrestningar än 200-båtarna.

I ett av dessa fartyg bytte vi under året stål och stöttor. Det hela gick lös på 300 000 kronor, detta innefattade dockning, material och arbete. Efter samtal med en redare som driver passagerarfartyg i kollektivtrafik får vi reda på att dessa fartyg som används året runt och mer eller mindre dygnet runt har ungefär samma underhållsbudget som en 200-båt. Varför är det så mycket dyrare att underhålla ett militärt fartyg?

Fiskebåtar i början

Hur har det här med hemvärnet och båtar fungerat under den tid

Den här bevakningsbåten har bara några år kvar i tjänst. Foto: Anders Kämpe.

som det funnits ett hemvärn med marina uppgifter? Vi kan givetvis bara förmedla åsikter ifrån vårt eget perspektiv. När verksamheten startades kontrakterades fiskebåtar. Inriktningen var att de skulle kunna assistera vid ubåtsjakt, radarspana och identifiera ytfartyg.

Allt eftersom har för-

utsättningarna för hemvärnet med marina uppgifter ändrats. Men det verkar inte som om någon såg över uppgifterna för de kontrakterade båtarna. Följden av detta är att fiskarna tappade intresset och slutade. De fick inte några nya relevanta uppgifter. För några år sedan började vi tilldelas stambåtar. Problemet var att vi inte hade personal som var utbildad för att framföra dessa fartyg.

Att det i hemvärnets led fanns sjökapten, styrmän och skeppare spelade ingen roll, även om de kunde visa upp välmeriterad erfarenhet av att framföra båtar under liknande förutsättningar som stambåtarna skulle framföras.

Nu står vi inför nya förändringar – de få båtar som vi tilldelats ska köras till de rasar, dock längst till 2008 – vad händer sedan? Det är en mycket relevant fråga som vi ska kräva ett svar på och det svaret ska vi ha inom rimlig tid.

Vilka uppgifter förväntas vi klara av? Av Hemvärnet 6/2001 framgår det tydligt att åtminstone överstelöjtnant Leffler anser att vi kan vara ett stöd för amfibiebataljonerna, genom att övervaka och bevaka, samt att vi därför måste ha båtar. Vad behöver vi för båtar för att klara av detta?

Båtar för 20 man

Enligt vår åsikt behöver hemvärnet båtar som kan transportera cirka 20 man eller 5 ton last. Fartresurserna bör ligga omkring 15 knop. Båten bör vara byggd i ett material som inte är så underhållskrävande som stål, det vill säga plast eller aluminium.

Att tillföra hemvärnet båtar av typ stridsbåt 90 anser vi inte är lämpligt. 90-båtarna är byggda för amfibieförband med uppgifter som inte ens liknar dem vi har. Högfartsnavigering kräver mycket av både förare och navigatör och det tar för lång tid att lära.

Vi har bara 34 timmar om året att spela med och de 34 timmarna ska inte enbart användas till att köra båt.

Rikshemvärnsavdelningen bör enligt vår mening använda 2002 till att utreda båtfrågan ordentligt. I utredningen bör vi som ska använda båtarna runt om Sveriges kuster få komma till tals. Glöm då inte att Sveriges kust består av mer än Stockholms och Blekinges skärgårdar.

Därefter bör man tillsammans med marinen titta efter en båttyp som fyller hemvärnets behov för en lång tid framöver, beställa båtarna och börja utbilda båtbesättningarna. Då jobbar vi för en framtid. Vi vet vad vi rekryterar till och vi har ett mål att jobba mot. Inte som det varit de senaste åren – att förutsättningarna ändras från år till år eller från månad till månad.

*Fredrik von Elern, Kosters
hvkompani, Björn
Evensen,
Lysekils hvkompani*

Vi vill inte köpa ner oss

Ska vi kunna skryta med ett bra hemvärn måste hemvärnssoldaterna få chans att öva, annars tappar vi både kunskap och gnista.

Får vi inte öva med bra materiel och bra utbildare så kommer många unga att sluta eller aldrig börja. Kommer man från lumpen vill man ju inte köpa ner sig när det gäller militär utbildning utan ha samma standard som man är van vid, det vill säga hög.

Martin

Har hunden någon plats i hv?

Vi vill framföra några funderingar angående hunden i hemvärnet. Under en följd av år har vi utbildat och tränat hundekipage till att bli en resurs i hemvärnet. Detta känns inte alla gånger helt självklart, då till exempel inte hemvärnsinstruktörerna har den kunskap som krävs för att utbilda hemvärnssoldaterna i "hundgrupper". Vad beror detta på?

Upprinnelsen till vår fundering är den senaste bataljonsövningen på Tjärnmyran, Sollefteå den 12–14 oktober i år, då vi hade mycket

stora förväntningar att få samverka i hundgrupper, vilket är förutsättningen för ett bra hundarbete i hemvärnet. Vad blev det då av detta?

Först och främst borde en planering ha funnits för hundgruppen. En instruktör borde varit tillsatt. Och sist men inte minst ett antal hemvärnssoldater för att bilda hundgrupper.

Under helgen var även rikshemvärnschefen på besök. Han uttalade sig positivt om hela övningen.

Tyvärr fick inte hundgruppen något besök av honom.

Nära två ton ammunition avfyrares under dessa två dagar. Då kan man väl påstå att detta var en enda stor skjutövning.

Var skulle hunden fått plats i denna övning?

Är detta verkligen Västernorrlandsgrupps policy och hur ser man på framtiden? Är det bara vi inom Västernorrlandsgruppen som upplever hundtjänsten på detta sätt? Detta är frågor vi ställer oss.

*Göran Wenngren,
Kina Hedlund,
Roger Sjölund, Ingrid
Ekenberg, Lars Eriksson,
Jan-Olov Svensson*

Svar

För att utveckla "hunden i hemvärnet" ska en gemensam planering för utbildningsverksamheten ske, där alla organisationer i i hvförbanden deltar. Chefsutbildningar kommer att innefatta hundtjänstutbildning.

Omorganisation för hemvärnet som genomförs inför 2003 tydliggör befattningar på olika nivåer för att effektivare nyttja hunden.

Med detta som grund och en förbättrad samverkan är jag övertygad om att hunden har en framtid i hemvärnet Västernorrland.

*Peter Johansson,
Västernorrlandsgruppen*

Öka färdighetskraven i hemvärnet!

Tillsatt hemvärnschefer på samma sätt som inom försvarsmakten i övrigt! Ställ även krav på personliga färdigheter, till exempel genom att instifta ett hv-prov som medlemmar i insatsplutonen ska göra och som övriga bör göra. Ett sådant prov skulle dels kunna innehålla förflyttningsmoment men också kortare övningsmoment som eldöverfall, samband, maskering, spaning och sjukvård

Välkomna dugliga reservofficerare, men låt inte hemvärnet bli ett tillhåll för överblivna reservofficerare! Det kan tyckas orättvist att en reservofficer får många gånger mer betalt för att lösa samma uppgift som ett hemvärnsbefäl. Men det ska ju inte gå ut

Tio dagar på HvSS och sedan sergeant. Foto: Bengt Bergström

över de reservofficerare som är verksamma inom hemvärnet! Vi behöver dugliga reservofficerares kompetens.

Ställ högre krav på

plutonschefer utbildning. Idag ger tio dagars utbildning och placering som plutonchef fänriksgrad. Det är nästan löjligt! Kanske kan man

tänka sig att dagens tio dagars utbildning på Hemvärnets stridsskola, HvSS och placering som plutonchef ger sergeantsgrad. Efter ett år på förband är man välkommen att söka del 2.

Efter ytterligare tio dagar erhåller man då fänriksgrad. Idag kan den som gått tiodagarskursen och varit plutonchef i fyra år bli befördrad till löjtnant. Jag tycker att denna befördran borde baseras på ytterligare en tio dagars omgång på HvSS (del 3). Jag tänker mig en liknande lösning för befördran till kapten och placering som kompanichef.

Satsa på dem som är mest motiverade! År 2000 gjorde endast 21 100 av hemvärnsmännen mer än 20 timmar (40 procent). Det

är hög tid att höja kraven på kontraktsuppfyllnaden rejält!

Dels är det viktigt att visa statsmakterna och försvarsmakten vilka konsekvenser den förda politiken får. På sikt är jag övertygad om att det kommer att krävas förbättrade villkor för att hålla kvar hemvärnsmän inom försvarsmakten.

Dels blir övningsverksamheten lidande genom att vi inte kan forcera kärntruppens utveckling, eftersom mycket tid går åt till att år efter år öva grundläggande färdigheter, med dem som bara dyker upp några timmar per år. Dessa personer förmåga blir gränssättande för övningsverksamheten!

Magnus Sjöström, plutch
Umeå Södra

Baskern är bara lullull

Det pratas mycket om basker till hemvämet. Varför i hela friden då? Något mer opraktiskt plagg kan man inte ha på huvudet. Efter att ha burit denna tingest till m 60, och under 20 år då jag arbetade för vaktbolaget ABAB har jag erfarenhet. Jag och mina

kollegor var avundsjuka på dem andra vaktbolag som hade skärmmössa. Baskern var varm och saknade skärm som skydd för ögonen i starkt solsken – ett värdelöst plagg som vi många gånger försökte slippa och få utbytt mot skärmmössa. Men icke. Nu

ligger detta bakom mig och jag har nytt yrke och är med i hemvärnet. Till min fasa märker jag att det är krafter som vill införa baskern även här. Varför?

Jag kan endast föreställa mig att de tror att den ska imponera på andra, men mina vänner:

Tuffheten och dugligheten sitter inte i baskern, tvärt om. En gång i tiden var baskern kännetecken för jägarförbanden, men inte nu längre, och för övrigt är inte

hemvärnet ett jägarförband. Uniformen ska vara praktisk och ändamålsenlig. Inte något lullull att imponera med. För mig är hemvärn och försvaret en allvarlig sak och inte någon operettmaskerad.

Nils F Cidh, löjtnant, stf
kompanichef 4731

Gör reservofficerare av hemvärnsbefälen

Vi håller med Alexis Aminoff i Hemvärnet nr 4/01 om att namnet hemvärnet måste bytas ut till något annat. Varför inte bara till Nationella skyddsstyrkorna eller ännu hellre Nationalgardet, gärna organiserade i MD-gruppform eller som Aminoff föreslår, som ett "miniregemente".

Varför envisas med att skriva ut hv, hv, hv,

överallt? Vore det inte bättre om chefen för kompaniet betecknades rätt och slätt kompanichef? Gruppchefen var gruppchef och på kragspiegeln bars armétecknet. På baskern syntes ett snyggt och tidlöst baskertecken som bäraren kunde vara stolt över. I så fall ska detta göras en gång för alla och ordentligt.

Skapa en ny reservofficersutbildning och erbjud duktiga hemvärnsbefäl att efter en viss utbildningsnivå (kanske plutch som ska bli högre befäl) bli reservofficerare med inriktning lokal försvar eller bevakning för placering i hemvärnet.

Ställ gärna krav på befälen men ge även ersättning och förmåner

därefter, varför ska reservofficer ha bättre ersättning för samma eller mindre jobb?

Så låt oss inte godta att bli illa behandlade utan kräv vad vi är värda oavsett om det handlar om ekonomisk ersättning eller ett ständigt namn med tillhörande tjänstetecken.

Man ska heller inte undervärdera den po-

tentiellt befälsrekryterande effekt det kan innebära om man höjer statusen på befälskåren i hemvärnet. Det ska upplevas som fint att vara med i vår organisation för att den ska överleva. Tryck på medinflytan- devägen ni som håller med!

Nicklas Klasson,
plutonchef och Filip Malm,
kompanikvartermästar

Hemvärnsjägare är rätt väg för unga

Jag tycker att hemvärnsjägare är helt rätt väg att gå. Det känns som om det är det enda vettiga alternativet, när man är ung och vill tillbaka till försvaret regelbundet. Mina val står just nu mellan en runda i FN-tjänst eller att gå med i hemvärnet.

Prio ett ligger helt klart på FN. Hur väldigt hemvärnspersonalen än beskriver sin utrustning som modern, praktisk och bra så har jag faktiskt skjutit ak 4, och jag ogillar den starkt.

Så vad jag skulle vilja se inom hemvärnet för att det ska vara ett kul alternativ för oss unga, är en form av jägarförband, där folk som fortfarande har den krigsplacering de fick efter värnplikten får agera ständig B-styrka och helst beväpnas med ak 5.

Replik

Öva fartfylt i bredskapsplutonen

Jag tror att du är ute efter lite ordning och reda och häftiga övningar, samt låg medelålder med högt tempo. Om så är fallet, sök dig till en beredskapspluton. Är själv med i en sådan och talar av egen erfarenhet.

Den pluton jag tillhör har varit verksam i ett par år och vi har fått utbildning och fartfyllda övningar i det mesta. Strid i bebyggelse, plutons strid, grupps strid, hundtjänst, skyddsvakt, bevakning, posttjänst, eskorttjänst, räddningstjänst, eftersök, sjukvårdstjänst, B-styrka. Vi har även egna terrängbilar samt helt ny personlig utrustning och mer kommer.

Då soldaterna i denna pluton ej ingår i ordinarie hemvärnet så ger olika kaliber inga nackdelar. Jag tror att de flesta unga har en större vilja att öva och har framförallt mer fritid att lägga ner på det.

Därför vore en mer eller mindre fristående pluton lämplig för att få större flexibilitet vad det gäller övningstillfällen och för att få fram nya befäl som inte fått vänja sig vid det ordinarie hemvärnet.

På detta sätt tror jag hela hemvärnet skulle få en ordentlig kompetenshöjning, kanske inte speciellt snabbt men nog väldigt bra.

Skulle denna organisation införas vet jag att hemvärnet skulle få en starkt ökad tillgång av unga i organisationen. Frågan är bara hur gärna ni vill ha oss.

*Samuel Ivarsson,
student vid Chalmers*

Övningarna sker ofta med "Simfire" (träffsimulatorer), annars skarp-skjutning med samtliga vapen inklusive granatgevär, kulspruta, handgranat och lys. Uppslutningen vid övningstillfällen är i det närmaste 100 procent. Plutonen har laganda tack vara uppslutningen. Vi anser oss vara en väl fungerande pluton. Klart jämförbar med många grundutbildningsförband.

Visst finns det mycket på önskelistan men man måste gilla läget. När man någon gång i framtiden vill trappa ner så återgår man till det ordinarie hemvärnet. Det finns alltså en plats för alla i hemvärnet, det gäller bara att hitta den. Lycka till!

Lycklig hemvärnare

Jägarförband som agerar B-styrka skulle dra unga till hemvärnet. Foto: Anders Kämpe

Hemvärnsbefäl till armén

Jag tycker att hemvärnet ska delta i arméns övningsverksamhet mer än vi gör idag. Då kan vi vara med och visa oss för de värnpliktiga och göra reklam för oss.

Vi kan skapa kontakter och kanske även rekrytera på samma gång. När de sedan muckar så har de förmodligen en mer positiv bild av

hemvärnet som organisation och har kanske även knutit kontakt med hemvärnsbataljonen på sin hemort.

Chefer inom hemvärnet kan hjälpa de förband som genomför värnpliktsutbildning.

De kan hålla i viss utbildning – som vapenkunskap på personligt eldhandvapen och som in-

struktörer när de värnpliktiga genomför PEK-utbildning. Man måste vara mera aktiv i hemvärnets strävan att växa och rekrytera mera folk. På detta sätt kan ju hemvärnet växa både personalmässigt och kunskapsmässigt. Detta borde egentligen ha gjorts för länge sedan.

Hans, stf grpch

Ett streck gör ingen barnsoldat

Vi inom FBU-ungdomen och hemvärnsungdomen har till följd av förslaget att ta bort våra beteckningar/skolstreck från uniformen valt att skriva ett protestbrev. Vi anser att förslaget är helt felaktigt och skadar vår verksamhet och den gemenskap vi har inom de olika förbunden. Vi anser även att förslaget är odemokratiskt eftersom vi inom FBU:s och hemvärnets ungdomsverksamhet inte blivit tillfrågade, varken om vad vi tycker om detta förslag eller om vad vi anser i frågan som helhet.

Självfallet tar vi avstånd från de länder som använder barnsoldater (det vill säga soldater under 18 år) och anser att det är felaktigt. Men att ta bort våra beteckningar/skolstreck förstör vår verksamhet och vi förstår inte hur dessa märken gör oss till barnsoldater?

Skolstreck visar hur länge personen varit involverad i verksamheten och inget mer. Olika former av skolstreck förekommer i hela samhället – se till exempel på olika kampsporter som judo och karate med sina olika bältesfärger.

Hos oss finns det varken "Rambotyper" eller vapen- och krigsfantas-

Skolstrecken visar bara hur länge man varit med, inget annat, menar insändaren.

ter. Dessa slutar vanligtvis redan efter första mötet när de upptäcker att verksamheten inte passar dem. Inte heller finns det några nazister eller rasister bland medlemmarna. Dessa personer är inte önskvärda och förbundens instruktörer ser till att de snabbt försvinner ur organisationen.

Försvaret satsar mycket på att nå ut till ungdomar för att få dem att bli

intresserade. Men samtidigt verkar man vilja förstöra för oss som redan är med. Till skillnad från de flesta i samhället vill vi faktiskt göra lumpen, och ungdomsförbunden har varit startskottet för många yrkes- och reservofficerare. Förslaget kan leda till att vår verksamhet förlorar medlemmar och och i vissa fall även läggs ned.

*Hemvärnsungdom,
Stockholm*

Döp om HvSS' kurser!

Jag har funderat mycket över hur vi skulle kunna öka intresset för hemvärnet och för HvSS kurser, och nu har jag fått en idé. Genom att ändra kursbenämningarna något och lägga till civila tillägg så tror jag att kurserna på HvSS skulle kunna utgöra en större merit för den enskilde.

Gruppchefskurs 1 skulle bli Ledarskap 1–

pedagogik och ledning/ Gruppchef 1; Plutchefskurs 1 skulle bli Ledarskap 2 -pedagogik, taktik och ledning / PlutC 1; KvM kurs skulle bli Logistik och ledning /Kvartermästarkurs, och så vidare. Vid godkänd kurs erhålles kursintyg med innehållsspecifikation.

På så sätt skulle man som privatperson kunna nyttja kurserna i ansök-

ningar och liknande och det civila samhället skulle lättare förstå innebörden. Om man höjer meritvärdet ökar man också intresset för utbildning inom hemvärnet. Detta är ett sätt att med enkla medel och utan att ändra inriktning eller kursinnehåll höja nivån ett steg.

*Joja Hellsten, Ljusdals
hemvärnskompani*

Lokalredaktörer

● **Skånska dragongruppen, Södra skånska gruppen:** Lennarth Johansson, Näs-selblomsvägen 30, 290 37 Arkelstorp, telefon, fax 044-913 49, e-post lemajoh@se.packardbell.org, Bo Bengtsson, Skäretvägen 3, 260 41 Nyhamnsläge, tel 042-34 63 67, 070-697 35 53, e-post bo-staffan.bengtsson@nassjo.telia.mail.com

● **Kronobergsgruppen:** Åke Juhlin, Råg-stigen 6, 343 74 Liatorp, e-post ake.juhlin@telia.com

● **Hallandsgruppen:** Leif Sondell, Stenlöse-vägen 37, 310 50 Slöinge, tel 0346-405 12, 070-6944246. Roger Bengtsson, Västra v. 6, 302 65 Halmstad, tel 035-409 02, mobil 070-36 28 727 e-post r.bengtsson@home.se

● **Göteborgsgruppen, Bohus-Dalgruppen, Älvsborgsgruppen, Skaraborgsgruppen:** Lars Brink, Dr Lindhs gata 1, 413 25 Göteborg, tel/fax: 031-82 75 26, mobil 070-7669292, e-post lars.brink@telia.com, Mats Gillners, Skogsvä-gen 5, 46832 Vargön, tel/fax: 0521-22 36 74

● **Gotlandsgruppen:** Ulf Hörsne, Linegård Hörsne, 620 23 Romakloster, tel/fax: 0498-37095

● **Livgrenadjärgruppen:** Per Sjöswärd, Lin-négatan 25 A, 582 25 Linköping, tel 013-14 54 75, fax 013-10 11 56

● **Södertörnsgruppen:** Göran Pettersson, Björkvägen 7, 130 40 Djurhamn, tel/fax 08-571 515 87

● **Södermanlandsgruppen:** Kent Lund, Strandgatan 10 A, 633 43 Eskilstuna, 016-1462 40, fax 016-14 96 80, mobil 0708-20 01 24

● **Upplandsgruppen:** Björn A. Johansson, Eva Lagerwallsgatan 2, 756 43 Uppsala, tel 018-1240 32

● **Värmlandsgruppen:** Karl-Henrik Bergman, Hillringsberg, 67020 Glava, tel 070-2079457

● **Dalregementsgruppen, Gävleborgsgrup-pen:** Hans Lindkvist, Hökviken, 791 91 Fa-lun, tel 023-222 49

● **Västernorrlandsgruppen, Jämtlandsgruppen:** Rolf Höglund, Krok-vägen 2, 864 33 Matfors, tel/fax 060-20005, 070-6346162

● **Västerbottensgruppen:** Christer Norberg, Aronsberg 13, 910 60 Åsele, tel 0941-663 12, 070-517 58 34, fax 0941-661 80, Lars Heikkinen, Hemgårdsgatan 37, 934 31 Kå-ge, tel 0910-721690, 070-2629288, e-post: lars.heikki@kagehus1.se

● **Norrbottnensgruppen:** Jan Backman, Dal-backavägen 39, 945 92 Altersbruk, tel/fax 0911-20 40 37

● **Lapplandsjägargruppen, Norrbottens gränsjägargrupp:** Sven Kostenius, Rantaj-ärvi 78, 957 94 Övertorneå, tel 0927-230 00, fax 0927-231 23

POSTTIDNING

Avsändare: Tidskriften Hemvärnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din militärdistriktsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller all krigsplacerad personal, alltså både hemvärnsmän och avtalspersonal.

Nu ska vi göra något bra av detta!

Under rubriken döljer sig viss optimism inför både den nära framtiden och den litet mera avlägsna. Jag upplever ett stort intresse kring framtidsutredningen "Hemvärnet efter 2004" och hoppas verkligen att livliga diskussioner förs i MD-gruppråd över hela landet kring remissen, så att vi kan få konstruktiva synpunkter inför vårt fortsatta arbete under mars-april.

Vi har fått en del reaktioner under hand, de flesta positiva. Några finns på insändarplats i denna tidning och i debattforum på hemvärnets hemsida.

Jag konstaterar också med glädje att general Carl Björemann, flitig debattör och folkförsvarets främste (?) förespråkare, i förra årets sista nummer lämnade stöd för grundtankarna i utredningen.

Han lämnade också, som alltid, tydlig återkoppling på försvarsledningens arbete; denna gång dess attityd till hemvärnet. Detta för mig snabbt från den mera avlägsna framtiden till den omedelbart förestående; till det påbörjade verksamhetsåret.

För 2002 har militärdistriktet, och därmed hemvärnet, i resursavvägning-

en mot övriga delar av Försvarsmakten blivit ganska väl tillgodosedda. Det är min bestämda uppfattning att det är så.

Försvarsledningen har visat stor förståelse för hemvärnets behov och det finns nu ingen saklig grund för att argumentera för mer resurser på någon annans bekostnad. Dessutom är de ekonomiska medlen till de fyra militärdistrikten nu fördelade så att de, så långt jag kan bedöma, kan ha samma ambitionsnivå i sin verksamhet.

Mer pang för pengarna

Med detta sagt är det min förhoppning att alla vi i hemvärnet nu kan besjålas av en vilja att se till att dessa miljoner resulterar i bra utbildning och träning och i en genomtänkt materielhantering.

Jag är övertygad om att vi med tydliga prioriteringar och mål, effektivitet och fantasi kan få mycket pang för pengarna.

Att jämföra med det förgångna, det som har varit, är inte bara meningslöst utan också att använda kraft och energi på fel saker. Nu är det chefernas uppgift, från general till hemvärnskompanichef, att se till att det här blir bra. Det gör vi

bland annat genom att skapa förväntningar på den verksamhet vi planerar, att genomföra den med entusiasm och, inte minst, att komma ihåg att ha trevligt och roligt under resan.

Hemvärnets beredskap

I utvecklingen av vårt nya hemvärn är det väldigt viktigt att våra förband kan lösa de uppgifter som är efterfrågade av statsmakt och försvarsledning. En ny och bredare hotbild, exemplifierad av 11 september, kräver bland annat en översyn av hemvärnets beredskap.

Hemvärnsförordningens från 1997 bestämmelser om hemvärnsberedskap och hemvärnslarm är förmodligen otidsenliga. Efter hand som antalet fältförband nedgår, och tillgången på värnpliktiga blir lägre, behöver sannolikt hemvärnsförbanden fylla en större roll i vårt beredskapssystem.

Jag är därför glad att stabschefen vid MD S, överste Lennart Klevenparr, har åtagit sig att leda en utredning under våren för att se över denna problematik. De andra militärdistrikten kommer att medverka i utredningen.

Mats Welff, rikshemvärnschef